

GAZETA TURYSTYCZNA POGRANICZA

Numer 1 2019 | za darmo

Pakuj szybko swój plecak i przygotuj się na podróż z pogranicza dwóch krain – polskiej i czeskiej. Śledź nasze wędrówki śladami przeszłości, natury, obiektów sportowych i wydarzeń.

Nie powinniśmy zapominać o przeszłości, choćby dlatego, że mamy na wyciągnięcie ręki tak wspaniałe i wyjątkowe dziedzictwo. Zabytki, którymi historia oddycha. Podążaj z nami śladami zamków, pałaców, muzeów i budowli, o których jeszcze niedawno pisała historia.

Przyroda może czynić prawdziwe cuda i dziwy. Pogranicze polsko-czeskie znajduje się w samym sercu Europy, a dzięki temu obfituje w unikalną faunę i florę, której nie da się znaleźć nigdzie indziej. Wycieczki po skalnych miastach, pięknych jeziorach lub

tajemniczych jaskiniach z pewnością przypadną Państwu do gustu.

W ostatnich latach przybyło mnóstwo miejsc do zwiedzenia, aktywnego wypoczynku, relaksu i zabawy. Trasy rowerowe rosną jak grzyby po deszczu, trasy biegowe sięgają setek kilometrów. Do tego należy dodać nowe ośrodki i atrakcje dla całej rodziny i w efekcie nie można się tutaj nudzić!

Najciekawsze wydarzenia, na które docierają goście również z zagranicy. Charakter wydarzeń organizowanych w naszych regionach jest naprawdę różnorodny. Z pewnością znajdą Państwo takie, o których nawet nie mieli Państwo pojęcia. W zachwyty popadną miłośnicy historii, różnych gatunków muzycznych, sztuki, ale także kwiatów czy Inu.

JESIONIKI I GÓRY RYCHLEBSKIE W SIODLE ROWEROWYM (GÓRY, CO JADĄ)

Sami się przekonajcie, że Jesioniki wraz z sąsiednim Śnieżnikiem Kralickim i Rychlebami są góry, które jada. I proszę się nie przejmować trudnymi terenami górskimi! Oferujemy również łatwiejsze trasy dostosowane do rekreacyjnej jazdy na rowerze i wycieczki z dziećmi.

DŁUGODYSTANSOWA I CZARODZIEJSKA

Jeżeli należycie między tych prawowitnych turystów rowerowych, którzy na swoim rowerze podróżują z bagażem, napewno szukacie znaczone długodystansowe trasy rowerowe. Więc wiedźcie, że Jesioniki przecina wyobrażony kręgosłup Moraw, Szlak Morawski, łączący śląskie Mikulovice z arealem Lednice-Valtice na południu. Wyłącznie jesioniacką specjalnością jest trasa rowerowa Szlak Czarownic. Wzdłuż prawie 140 kilometrów z północy na południe przecina on najstyn-

niejsze miejsca procesów czarownic, i dalej nam przypomina o tym niefortunnym zjawisku na 95-kilometrowej trasie ciągnącej się wzdłuż polskiej granicy.

WYSIŁEK LUB SPOKÓJ?

Góry Jesioniackie oferują też wiele wspinających tras lokalnych, jak czysto sportowych, to i edukacyjnych. Bezpośrednio z bikecentrum i pensjonatu Kolovna w Hynčicach pod Sušinou można się wybrać pięknym terenem górskim aż na Ścieżkę w chmurach v Dolnej Morawie, wspiąć się na Kladské sedlo, do chaty Návrší, Paprsek lub polskiej Švýčárny (chata Schronisko) pod Kralickim Śnieżnikiem.

Jeśli nie pragniecie bezpośrednio po premii górskiej z celem na samotnym Pradziadzie, przejeździe się po okolicach Karlovej Studánki i Małej Morávki. Za cel możecie wybrać na przykład niedawno wybudowaną wieżę widokową Nová Ves w wiosce o tym samym

imienu lub muzeum Kosárna w Karlovicach.

Na niektóre szlaki nie trzeba się bać zabrać nawet te najmniejsze z dzieci. Wycieczkę z Rejvíza do wioski Mnichov u Vrbna pod Pradziadem z łatwością da się pokonać i z cyklowózkiem. Przyjemną ścieżkę przez dorosły las kopiuje szlak edukacyjny zwany „Doliną Lapków z Drakova”, dzięki któremu da się wiele dowiedzieć o historii i naturalnych skarbach doliny Černá Opava.

Wyjątkowym projektem jest pięć tras rowerowych JesCyklo wokół Jeseníku. W sumie sto siedem kilometrów przejeżdża przeważnie Grzbiet Sokolski nad uzdrowiskiem Priesnitz i Česká Vsiá, ale zabierze was także do Zlatohorskej vrchoviny i pod grzbiety Jesioników.

FENOMEN TRAIL

Bardziej zdolni z was mogą w kilku miejscach tras JesCyklo nawet dołączyć prosto do Szlaków Rychlebskich. Sieci tras rowerowych wokół Černej

Vody chyba nawet nie trzeba przedstawiać, ponieważ jest ona dosłownie światowym fenomenem! Odnovione stare ścieżki łowieckie w głębokich lasach bukowych posianych rozległymi głazami, skałami i zalanyymi kamieniolomami oferują nie tylko doświadczenia sportowe! Nie trzeba się bać odwiedzić je nawet z dziećmi. Na przykład te wokół Smolného Vrchu napewno zdola każde zrzeczne dziecko w wieku szkolnym. Podobnym doświadczeniem

będziecie cieszyć się w Lipovej Lázní. Szlaki Lipovské oferują osiem kilometrów fal terenowych i skoków w trudnym terenie, w lesie i na łąkach.

Adrenalinową przejażdżkę przez nachylone zakręty i strome zjazdy lasem, gdzie czasami znajdzie się jakiś korzeń lub kamień, oferuje Bikepark v Koutach nad Desnou, Bikepark Kopřivná v Małej Morávce, szlaki w Vrbnie pod Pradędem i singletrails w Dolnej Moravie. 📍

NA WIERZCHOŁKI I DO GŁĘBI JESIONIKÓW I GÓR RYCHLEBSKICH

Legends o Jesionikach opowiadają, że przy tworzeniu świata bogowie o nich trochę zapomnieli. Dlatego nakazali samemu diabłu, żeby region stworzył. Piekelnik tak rozsiał mnóstwo skalisk i głazów, w których ukrył szczytę swego bogactwa. Wiele z nich dziś oferuje nie tylko wyjątkowe widoki, ale także doświadczenia sportowe.

WIDOKI AŻ ZA GRANICE OBSZARU PRADZIADA

Olbrzymie skały pod Šerákem, pobliski Keprník, Vozka lub mitami otoczone Petrovy kameny nad Ovčárną oferują niewątpliwie bezkonkurencyjne widoki poza granice obszaru góry Pradziad. Jednak oprócz drewnianych chat mrozowych na głównym grzbiecie Wyso-

kiego Jesioniku istnieją też mniej znane miejsca widokowe, które łatwo tym dominantom konkurują.

Wyjątkowe widoki oferuje na przykład okno na Czerwonej Górze. Górny grzbiet Czerwonej Góry, posiany so snami górskimi, zdobi samotna skała ze stosunkowo wielkim oknem skalnym. Chociaż formacja ta skalna należy do tzw. fałszywych okien skalnych, widok i tak jest zdecydowanie tego wart. Przy poszukiwaniu najpiękniejszych punktów widokowych w Jesionikach nie można zapomnieć o miejscu Rolandův kámen nad Karlovą Studánką, Ztracené kameny pod Pecným lub Tři kameny, stosunkowo nieznanym szczytce nad Nowymi Losinami.

W sąsiednich Górach Rychlebskich można zajrzeć do kanionu puszczonego strumienia Rač potok ze skalistego punktu widokowego Čertova kazatelna. Mityczny Wenusjanków, stworzeń podobnych do elfów, można spotkać w skalistym miasteczku z unikalnymi granitowymi zagłębieniami na szczycie Smolný.

MAŁY RAJ WSPINACZÓW

Czy wiedzieliście, że Jesioniki wraz z Górami Rychlebskimi są małym rajem dla wspinaczy? Aż 40-metrowe ściany i popularne głazy boulderowe posiewają prawie dwa tysiące tras o różnym stopniu trudności.

Największym obszarem wspinaczkowym w Jesionikach i w całych Morawach Północnych jest skalne miasto Rabštejn. W jeho mocnych, hojnie rozczłonkowanych skałach jest 251 ścieżek. Widok na otaczające wzgórza i równiny żyznego regionu Haná oferuje punkt widokowy na wierzchu tzw. Tylných Skał (Zadní skály), do których można się dostać po drabinie w skalnej szczelinie.

Popularnym celem wspinaczy i turystów są Čertovy kameny nad Českou Vsi u Jeseníku, gdzie oznakowanych jest około 130 tras. Na jednej z wieży zbudowana jest platforma obserwacyjna dostępna po łatwej drabinie. Ogromny potencjał wspinaczkowy istnieje również w miejscach Vyhlídku u Vrbna pod Pradziadem i Žovka u Ludvíkova.

Wspinać się na ogromne głazy bez zapewnienia jest możliwe w Górach

Rychlebskich. W wąskim stosunku z trasami rowerowymi Rychlebskie ścieżki odkryjecie tam na świecie niezrównaną arenę adrenalinową Bike'n'Boulder.

DO GŁĘBI ZIEMI

Niech te góry stworzył ktokolwiek, nie zapomniał on o ich podziemiu. Jaskinie Na Pomezí u Lipové Lázně są największym systemem jaskiń marmurowych w Czechach. W ich wnętrzu spotkanie Indianina siedzącego w czółnie, pawiana, osie gniazdo, łóżko fakira lub maskotkę jaskini - marmurowego pieska.

Jaskinie Na Špičáku považane są za najstarsze pisemnie udokumentowane jaskinie w Europie Środkowej. Ich największą dumą jest marmurowy korytarz w kształcie serca lub unikalne renesansowe malowidła i symbole alchemiczne. Korytarze pod szczytem Příčný vrch u Zlatých Hor stworzone były już ręką ludzką. Tzw Sztolnia Pocztova (Poštovní štolá) prezentuje najstarsze artefakty historyczne działalności górniczej i wyjątkową turkusową dekorację dostępnych przestrzeni. 📍

UZDROWISKO POD SZCZYTAMI GÓR

Góry pełne uzdrowisk - i taki przydomek mogą mieć Jesioniki razem z Górami Rychlebskimi. W końcu to pod ich szczytami tylko w naszym regionie rozwija się tradycja uzdrowiskowa w całym pięciu kurortach. Podczas odkrywania skarbów jesioniackich byłoby grzechem ich pominąć.

LECZNICZA WODA SIARKOWA

Najstarszym uzdrowiskiem pod grzbiętami Wysokiego Jeseníku są Velké Losiny. Pierwsza wzmianka o nim pochodzi z 1562 r. Miejscowe źródła siarkowe pomagają w leczeniu układu mięśni-

wo-szkieletowego, skóry, chorób neurologicznych, onkologicznych i krążenia. Naturalną wodą termalną są również napełnione baseny parku termalnego Termály Losiny, czego nie znajdziecie nigdzie indziej w Czechach. Na naszym miejscu byśmy dziewięciu basenów termalnych, toboganów, zjeżdżalni i dzikiej rzeki z cudowną wodą nie pominęli.

NAJCZYSTSZE POWIETRZE W KRAJU

Dopiero o dwieście lat później powstało w dolinie rzeki Bílá Opava poniżej najwyższej góry na Morawach uzdrowisko Karlova Studánka. Najwyżej położone uzdrowisko w Republice Czeskiej (800 m n.p.m.) na pierwszy rzut oka zaimponuje malowniczą architekturą drewnianą. My wam tu polecamy kompleks basenowy z przyjemnym basenem termalnym, tepidarium i sauną fińską. A także porządnie oddychać to lecznicze górskie powietrze!

Głęboko oddychajcie i w uzdrowisku Priesnitz u Jeseníku, które razem z górkim uzdrowiskiem w miejscowości Karlova Studánka walczą o pierwszeństwo w czystości powietrza w Czechach. Na pewno też nie omińcie tradycyjną Priesnitzową półkąpiel lub wizytę w słynnym Balneoparku Vincenza Priesnitz. W rzeczywistości jest to specjalny „ogród wodny”, w którym można brodzić się strumykami, wypróbować ławki lub opryski Priesnitz. Dla najmłodszych z gości znajdują się tu również naturalne prysznice z zimną wodą źródlaną. Według ekspertów, procedury oparte na wymianie zimnej wody i ciepła wspierają autonomiczny układ nerwowy i znacznie zwiększają odporność organizmu wobec infekcjom i stresu psychicznego.

ZRENOWOWANE UZDROWISKO W LIPOVEJ

W uzdrowisku Schrotha w miejscowości Dolní Lipová leczy się choroby

z zaburzeń metabolicznych i endokrynologicznych, chorób nie gruźliczych układu oddechowego, zaburzeń psychicznych i chorób skóry. Leczą tam również otyłość dziecięcą. W ramach regeneracyjnego i relaksującego pobytu na pewno odpoczniecie w centrum odnowy biologicznej o romantycznej nazwie Tilia przypominającej kwiat lipy, który ma uzdrowisko również w swoim logo.

NAJMŁODSZE JESIONIACKIE UZDROWISKO

W przyjemny sposób zakończyć urlop w Jesionikach możliwe jest i w uzdrowisku Bludov. Niewielkie to uzdrowisko, założone dopiero w 1929 r. przez rodzimego mieszkańca Bludova Zdeňka Pospíšila st., które w prawdzie nie oferuje przyciągającej wzrok zabytkowej architektury uzdrowiskowej, ale z pewnością daje na wybór z całego szeregu zabiegów. 📍

MUZEUM ARCHIDIECEZJALNE MA EUROPEJSKĄ PUNCĘ Z PIECZĘCIĄ

Magiczna atmosfera Wzgórza Wacława w Ołomuńcu z jego znaczącymi historycznymi budynkami i unikalnym Muzeum Archidiecezjalnym wciągnie was.

W dawnych czasach osiedlali się tu morawscy książęta dzielnicowi. W 1306 roku został tu zamordowany ostatni z Przemysłidów, król czeski

Wacław III. Wybierano tu biskupów oraz arcybiskupów. Mały Wolfgang Amadeusz Mozart wyzdrowiał tu z czarnej ospy. Co zawiera obszar pamięci Zamku Ołomunieckiego? Zachowane części romańskiego pałacu biskupiego, świątynie św. Wacława, zwaną katedrą, w której zachował się relikwiarz ze szczątkami św. Jana Sarkandra, kaplicę św. Anny oraz dekanat przebudowany z Zamku Przemysłidów. Dziś jest siedzibą niepowtarzalnego Muzeum Archidiecezjalnego. Muzeum jako jedyny zabytek w Republice Czeskiej zdobyło prestiżową nagrodę „Dziedzictwo Europejskie”. Stała wystawa przedstawia kulturę duchową archidiecezji ołomunieckiej z niezliczonymi cennymi eksponatami z historii czeskiego Kościoła, w tym cennymi pracami malarskimi zebranymi przez biskupów ołomunieckich.

www.muoz.cz

ŚLADAMI CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ TWIERDZY OŁOMUNIEC

To niepowtarzalna okazja do odkrycia historii twierdzy ołomunieckiej, o budowie której w celach obronnych przed Prusakami zdecydowała władczyni Maria Teresa.

Obejrzyjcie zachowane zabytki XVIII-wiecznej fortyfikacji bastionowej w centrum miasta. Przez Bramę Terezańską kiedyś podczas wizyty wjeżdżała do

Ołomuńca Maria Teresa. W Koszarach Wodnych naprzeciwko działają stylowe restauracje i bary. W Twierdzy Koronnej w barokowej prochowni wojskowej dowiedzie się więcej na temat historii wojskowej Ołomuńca. Na terenie twierdzy polecamy odwiedzić interaktywne science centrum Twierdza Wiedzy. Zajrzeć możecie również do niektórych bu-

dynków późniejszej fortyfikacji z drugiej połowy XIX wieku w Ołomuńcu i okolicach. Cesarsko-królewska Twierdza Ołomuniec jest wyjątkowa w ramach systemów fortyfikacji w Europie Środkowej. Trzydzieści budynków wojskowych będących niegdyś częścią twierdzy łączy edukacyjna ścieżka rowerowa.

www.cisarska-pevnost.cz

DO ZOO NA ŚWIĘTYM KOPCU PRZYCIĄGA NOWY PAWILON KALAHARI

Wystarczy wyjechać za Ołomuniec w kierunku Šternberka, żeby otworzyło się przed Wami wzgórze zdominowane przez bazylikę pielgrzymkową Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny na Świętym Kopcu. Tylko kawałek dalej mieści się bardzo popularny ogród zoologiczny.

Do rarytasów miejscowego ZOO z prawie dwoma tysiącami zwierząt należy wspólny wybieg dla niedźwiedzi baribali i wilków arktycznych, pawilon nietoperzy, olbrzymie akwarium, egzotyczny pawilon tropikalny

lub publicznie dostępny wybieg makaków japońskich, przez który częściowo przechodzi się po kładce wiszącej. Tegoroczną nowością jest afrykański pawilon Kalahari, w którym osiedliły się surykatki, górkowce, mrówniki lub ratele miodożerne. Podczas przejazdu kolejką safari znajdziecie się w bezpośredniej bliskości zwierząt.

www.zoo-olomouc.cz

Więcej propozycji atrakcji turystycznych, wycieczek lub wydarzeń na www.central-moravia.cz

ZAPRASZAMY ZA PIĘKNEM CZESKIEJ LOIRY

Region turystyczny Gór Orlickich i Podorlicka jest nadal nieodkrytym rajem dla miłośników natury, sportów zimowych czy turystyki na rowerze, tak również ofertą zabytków i przeżyć kulturowych.

Rzeka Orlice dziś dogodnie nazywana jako Czeska Loira (francuska Loara), ponieważ tutaj, podobnie jak na słynnej francuskiej rzece, można odkryć kilka nadzwyczajnych historycznych miejsc. Na trasie kilka kilometrów od

siebie znajdziecie cztery przepiękne zamki i dwa grodziska.

Są to zamki w Častolovicach, Kostelcu nad Orlicí, Doudlebach nad Orlicí, Potštejnem i także grodziska Potštejn i Litice.

Rezydencje te przeszły po restytucji gruntownym remontem i zostały udostępnione publiczności. Wszystkie zamki są w majątku prywatnym, i co więcej, pod opieką pierwotnych arystokratycznych rodzin. Ich właściciele nawet tutaj zamieszkują. Zamki dzięki

temu mają wyjątkową atmosferę. Swoją ofertą jednak sobie nie konkurują. Wręcz przeciwnie, uzupełniają się nawzajem. Przynoszą tak bardzo urozmaicone bogactwo kulturowe w historii, stylu architektonicznym, ale również co do różnorodności przeżyć. Przyjemne otoczenie oprócz tego zachęci także dzieci.

Wycieczki po zamku możecie połączyć z poczęstunkiem w kawiarniach zamkowych, cukierniach lub restauracjach, spacerem po parku i zwierzyńcu, lub odwiedzeniem zamkowego mini parku zoo oraz muzeum przyrodnicze. Pomysł dla rowerzystów: Zamki łączy 13 km długi szlak rowerowy, prowadzący wzdłuż rzeki Orlice.

Zapraszamy na Zamki na rzece Orlice – za pięknem Czeskiej Loiry! 📍

KOMPLEKS ZAMKOWY W ŽIRČI

Jednym z najbardziej popularnych miejsc turystycznych regionu Královéhradeckého to Safari Park w Dvůr Králové nad Labem i barokowy Hospital w Kukus. Na trasie pomiędzy tymi dwoma magnesami turystycznymi znajduje się kompleks zamkowy w Žirči. Dzięki istotnej pomocy finansowej z funduszy europejskich wzrasta kompleks zamkowy i uzyskuje na piękno oraz przyciąga coraz więcej turystów.

Co jest dumą rozległego kompleksu zamkowego? Duży park zamkowy o powierzchni 1,6 hektara, leczniczy ogród ziołowy i kościół św. Anny, barokowy klejnot z unikalną muzyką dzwonkową. Miejscowy spichlerz przyciąga ciekawą ekspozycję o historii turystyki rowerowej.

A gdzie architektura baroku łączy się z nowoczesnym wyposażeniem? W tutejszym Domu Świętego Józefa,

gdzie opiekują się pacjentami ze stwardnieniem rozsianym. Jak jest otwarte w kompleksie barokowym Žireč? Od kwietnia, kiedy to oficjalnie rozpoczęto sezon ogrodu ziołowego, do końca października.

Czy może wiecie ile lat minęło od pierwszej pisemnej wzmianki o miejscowości Žireč przy Dvorze Králové nad Labem. Dokładnie 670 lat! 📍

W POPRZEK ŚCIEŻKI KARKONOSKIEJ CZESKO-POLSKIEJ PRZYJAŹNI

Ścieżka czesko-polskiej przyjaźni to grzbietowa, oznaczona na czerwono trasa, łącząca zachodnie i wschodnie Karkonosze. Na swojej 28-kilometrowej trasie wielokrotnie przecina lub kopiuje granicę czesko-polską. Ponieważ prowadzi do najwyższych szczytów Karkonoszy, widoków i ciekawych miejsc odwiedzający przeżyje mnóstwo.

Trasa prowadzi przez najpiękniejsze górskie miejsca wokół jam Śnieżnych, kamieni Męskich i Dziewczęcych aż do schroniska Špindlerova bouda, skąd skręca więcej do polskich Karkonoszy. Tutaj oferuje widoki na Jezioro Wielkie

i Mały Staw, a następnie wznosi się na Śnieżkę. Od Śnieżki schodzi aż do miejscowości Pomezní Boudy. Można nią przejść tylko pieszo.

Podziwiać możecie także faunę i florę tego najwyższego czeskiego górskiego pasma. 📍

CZYM PRZYCIĄGA KLASZTOR BROUMOWSKI?

Klasztor Benedyktynów w Broumowie to wyjątkowy barokowy zabytek, odwiedzany corocznie przez dziesiątki tysięcy turystów.

Do wyboru są dwa rodzaje wycieczek zwiedzania, otwarte przez cały rok. Pierwszy nosi nazwę Bliżej Baroku, a odwiedzający mogą tutaj zobaczyć na przykład spektakularne wnętrza św. Wojciecha, lub zobaczyć kopię tak zwanego płótna Turyńskiego (tkaniny, w której Jezus Chrystus był owinięty po zdjęciu z krzyża). Drugi rodzaj trasy Życie w klasztorze poświęcony jest codziennym zwyczajom mnichów.

Oprócz tych wycieczek, możecie się cieszyć w sezonie letnim na spektakularne zwiedzanie nocą. Podczas nich możecie cieszyć się nie tylko tajemniczą atmosferą blasku świateł, ale także możecie spotkać ciekawe postaci. Klasztor oferuje jednak wiele innych działań kulturalnych i edukacyjnych. Środy tygodnia są poświęcone Art-Café, które przygotowują całoroczny program z muzyką. Skupiają się na jazzie i bluesie, a także na koncertach innych stylów.

Od maja do września otwierają się także drzwi Galerii Dom. Reprezentuje ona czołowych czeskich artystów.

Których? Głównie malarzy, rzeźbiarzy i fotografów. Czwartkowe podwieczorki są poświęcone ScienceCafé. Zapewnia to miejsce na nieformalne spotkania z czołowymi czeskimi naukowcami.

Odwiedzające dzieci potem poznają szereg przydatnych edukacyjnych programów Skriptorium na temat historii papieru, kolorów i książek. 📍

DO JICINA ZA RUMCAJSEM

Zarówno w Czechach, jak i w Polsce jest wśród dzieci popularną postacią rozbójnik Rumcajs, który był szewcem w mieście Jicin.

Na jicinskiej ulicy Pod Koštofrankem można zobaczyć warsztat szewca rozbójnika, a na placu Valdštejna można odwiedzić zabawny świat Rumcajsa od autora Radka Pilařa. Ci najmłodszy

mogą pokonać szlak Cipiska w Jicinie. W połowie września Jicin regularnie staje się stolicą bajki na Festiwalu Jičín – Miasto Bajki. Przez tydzień zaczyna tutaj obowiązywać bajkowe prawo, ulice miasta ożyją z baśniowymi stworzeniami i różnorodnymi wydarzeniami kulturalnymi. 📍

'SME-TA-NOVÁ LITOMYŠL: ŚWIĘTUJEMY PRZEZ CAŁY ROK!

Miasto Litomyśl ma wiele twarzy. Jest zarówno historyczne, jak i nowoczesne. Tradycyjne, ale także postępowe. Konserwatywne, ale też innowacyjne. A także odrodzone, przede wszystkim ze względu na wzgórze pałacowe, które dzięki szerokiej rewitalizacji w minionych latach otrzymało nową energię.

Odrodzenie jest synonimem renesansu, który pozostawił w Litomyśli znaczące ślady. Dzięki nowoczesnym budynkom Litomyśl jest często nazwy-

wany renesansowym miastem nowoczesnej architektury.

Prawdziwe odrodzenie i natchnienie ideałami antycznymi widoczne jest również w twórczości Olbrama Zoubka.

A jaki będzie Litomyśl w 2018 roku? Czekaj na Ciebie naprawdę niekończący się maraton wydarzeń!

Cały rok będą trwały obchody 450 lat Istnienia pałacu. Czy wiesz, że na terenie tego wyjątkowego zabytku renesansowego wpisanego na Listę

Dziedzictwa Kulturowego UNESCO urodził się słynny czeski kompozytor Bedřich Smetana? Na jego cześć, na przełomie czerwca i lipca odbędzie się już 60. edycja Międzynarodowego Festiwalu Operowego Smetanova Litomyšl.

Na tym jednak lista ciekawych imprez kulturalnych w mieście się nie kończy. Latem możesz wziąć udział w 20. edycji Touloucovych Piątków Wakacyjnych lub w Uroczystościach Hiszpańskich z okazji urodzin pałacowych.

A co jesień? Ta przebiegnie pod znakiem Litomyšlských dvorůk i ArchiMyšle – obchody Światowego Dnia Architektury.

Niezależnie od tego w jakim wydarzeniu weźmiesz udział w Litomyśli,

czy po prostu będziesz podziwiał unikalne dziedzictwo naszych przodków, życzymy nieskończenie przyjemnego roku pełnego wspaniałych wrażeń!

www.litomysl.cz

JAK KIEDYŚ ŻYŁO SIĘ NA WSI? DOWIESZ SIĘ NA VESELÉM KOPCI!

Szukasz schronienia przed zgiełkiem i najróżniejszymi osiągnięciami współczesnych czasów? Marzysz o oazie spokoju? Wolisz podziwiać malownicze krajobrazy? Przyjedź więc na Veselý Kopec, który pomoże Ci wczuć się w atmosferę dawnych czasów – tak, jak ją znamy na przykład z obrazów sławnego czeskiego malarza Josefa Lady lub jego innych, nie mniej znanych kolegów.

Właśnie wspaniały nienaruszony krajobraz pełen wzgórz był idealnym miejscem do stworzenia unikalnego muzeum w przyrodzie, na pograniczu Gór Żelaznych i Žďárských vrchů. I tak powstał Veselý Kopec!

Z pierwotnych domków, które tu stały, zachowała się chałupka zwana „bezzemka”, stanowiąca schronienie dla najbiedniejszych warstw – chłopów bezrolnych. To bardzo małe i skromne mieszkanie z miniaturowymi okienkami oraz podłogą z udeptanej gliny, w którym nawet przy dziennym świetle jest dość ciemno, można znaleźć na tyłach skansenu.

Pozostałe budynki znajdujące się w tym atrakcyjnym obszarze turystycznym, zostały przywiezione z okolicznych wiosek. Obecnie muzeum w przyrodzie, które ze względu na swój czar bajkowy często jest poszukiwane przez filmowców, obejmuje trzy dziesiątki obiektów. Wspólnie one tworzą

osadę, która stanowi wiarygodne świadectwo życia, pracy i zabawy drobnych rolników dziewiętnastego i dwudziestego wieku. Można tu zobaczyć na przykład owczarnię, gajówkę, dzwonicę, suszarnię do owoców lub lnu, pasiekę, młyn, spichlerz, mieszkanie na dożywocie, stodołę pokrytą gontem lub wodną olejarnię.

Do Kompleksu Budynków Ludowych Vysočina nie należą tylko obiekty na Veselém Kopci. Wiedz, że pod swoimi skrzydłami ochrania również zabytki budownictwa ludowego we Svobodných Hamrech oraz enklawę domów rzemieślników hlineckich, o której nikt nie mówi inaczej niż „Betlejem”.

www.skanzen-vysocina.cz

WSPINAJ SIĘ PO SCHODACH AŻ DO NIEBA!

Wspinanie się po starych kamiennych schodach na wzgórzu miejsca pielgrzymek Homol jest niezapomnianym przeżyciem! I to nie tylko z powodu rozległego widoku na region, który rozciąga się przed nami.

Ta barokowa perła Podorlicka z kościołem Marii Panny Bolesnej została niedawno uznana za narodowy zabytek kultury. A to nie przez przypadek!

Jest bowiem dosłownie rarytatem europejskim. 200-metrowe kamienne schody, które zaczynają się u podnóża wzgórza i kończą się przy kościele na skraju wzgórza, jak gdyby prowadziły ku niebu... Takie schody można znaleźć na starym kontynencie tylko w dwóch miejscach, zarówno tu oraz we Włoszech. W miejscu pielgrzymkowym Homol liczą 153 stopnie i 16 podestów.

Cały obiekt został zbudowany przez hrabinę Terezę Eleonor z Ugarte w la-

tach 1690 - 1696 w swojej posiadłości jako sanktuarium, które stało się miejscem pielgrzymek religijnych.

A gdzie można znaleźć ten środkowo-europejski unikat? Na samotnym wzgórzu pomiędzy miejscowościami Borovnice i Lhoty u Potštejna.

Uwierz, że miejsce promieniuje siłą opiekuńczą i dodaje wielu ludziom energii wewnętrznej i siły. Można tu doświadczyć tajemniczej atmosfery z uczuciem relaksu, oddania, spokoju i ciszy, szczególnie w godzinach przedwieczornych.

Przyjemnym zakończeniem wycieczki może być na przykład przeżycie gastronomiczne w niedalekim i słynnym ze swojej kuchni Gościńcu u Hubálků w Kostelecké Lhotě!

www.mojeorlickehory.cz/baroko

www.borovnice.info

www.uhubalku.cz

REGION ZIEMI OBIECANEJ DLA KONI? PARDUBICKO!

Lubisz konie? Udaj się, więc do Pardubic, które są ich ziemią obiecaną!

Kto nie słyszał o Wielkiej Pardubickiej, najstarszej i najtrudniejszej gonitwie kontynentalnej Europy, która jest rodzinnym srebrem całego regionu? Tor wyścigowy jednak coraz częściej otwiera się również na inne wydarze-

nia sportowe i kulturalne. Największym spotkaniem koni i ludzi jest Międzynarodowa Wystawa Konie w Akcji. Nową tradycję rozpoczął ekstremalny bieg Taxis Gladiator Race. Nie brakuje ekstremalnego golfa, wyścigów psów czy festiwalu gastronomicznego.

Czy wiesz, że Związek Wyścigów Konnych w tym roku obchodzi ćwierć wieku swojego istnienia? Ta rocznica na pewno zostanie wspaniale podkreślona. Jego celem jest nie tylko jakość zaplecza, ale również urozmaicone programy towarzyszące oraz projekty charytatywne.

Chciałbyś odwiedzić jedną z najstarszych stadnin na świecie? Wyrusz do Stadniny Narodowej w Kladrubach nad Labem, a na pewno nie pożałujesz. Jest to jednocześnie siedziba najstarszej pierwotnej czeskiej rasy koni – konia starokladrubskiego.

Tradycja hodowli sięga tu co najmniej do połowy XIV wieku. Ponad 300 lat Kladruby były nadworną stadniną cesarską, która dostarczała konie na dwór cesarski i królewski w Pradze oraz Wiedniu.

Obecnie stadnina liczy około 500 koni starokladrubskich o dwóch maściach: białej i karej. W stajni w Kladrubach nad

Labem znajduje się 250 siwków. Karoszami, których jest również 250, Stajnia Narodowa opiekuje się w starych stajniach rodu książęcego Auerspergów w Slatiňanach koło Chrudimia.

W 2002 roku stadnina została ogłoszona zabytkiem kultury narodowej. Obecnie podjęto kolejne kroki celem wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Oficjalny wniosek z niezbędną dokumentacją nosi nazwę Kraina hodowli ceremonialnych koni zaprzęgowych w Kladrubach nad Labem.

www.zavodistepardubice.cz

www.nhkladruby.cz

GÓRSKIE ŚCIEŻKI ROWEROWE ENDURO TRAILS NA KOZIEJ GÓRZE

Górzyste tereny okolic Bielska-Białej idealnie nadają się do uprawiania turystyki rowerowej.

Kompleks „Enduro Trails – Bielsko-Biała” to sieć jednokierunkowych tras rowerowych, tzw. „singletracków”. Są to najbardziej lubiane przez kolarzy górskich, wąskie, kręte i pofalowane ścieżki o różnym stopniu trudności, od tych łatwiejszych, łagodnie opadających, aż po strome, wymagające technicznie zjazdów.

Centrum ścieżek wraz z punktem informacyjnym mieści się w obrębie tzw.

miejskich Błoni, u stóp Koziej Góry. Trasy natomiast rozpościerają się pomiędzy Szyndzielnią i Kozią Górą (w masywie Klimczoka). Szyndzielnia wznosi się na wysokość 1030 metrów nad poziomem morza. Na jej szczycie można wjechać najnowocześniejszą w Polsce kolejką gondolową. Kozia Góra jest niewielkim wzniesieniem (686 m n.p.m.) o bogatych tradycjach turystycznych. To tutaj funkcjonował najdłuższy tor saneczkarski w Europie (budowla ta nadal jest wyraźnie widoczna). W obu

miejskach są klimatyczne schroniska górskie, których historia sięga XIX wieku. Na cyklicznie odbywające się zawody Enduro chętnie zjeżdżają tutaj rowerzyści z całej Polski i Europy. Tejsze trasy stały się rekreacją zarówno dla rodzin z dziećmi, jak i profesjonalistów, każdy znajdzie tu trasę dla siebie.

Nie masz roweru? To nie problem, wypożyczysz go na miejscu, a do tego wykwalifikowany personel pomoże postawić Ci na nim „pierwsze kroki”.

www.endurotrails.pl

PSZCZYNA „PERŁA KSIĘŻNEJ DAISY”

Pszczyzna to niezwykle miejsce położone w południowej części województwa śląskiego. Liczne atrakcje turystyczne ze znakomicie zachowanym pałacem i malowniczym parkiem zamkowym, co roku przyciągają rzesze turystów, urzeczonych klimatem i niepowtarzalnym charakterem tego miejsca.

Zamek w Pszczynie to jedna z najcenniejszych w Polsce rezydencji, pełniących funkcje muzealne, należy do tych nielicznych muzeów tego typu w naszej części Europy, które zachowały historyczne, bogate wyposażenie. Zachowało się około 80% oryginalnego wyposażenia wnętrza z przełomu wieków XIX/XX.

Najstojniejszą księżną mieszkającą na zamku w Pszczynie była Daisy (Stoktotka), stąd Pszczyzna nazywana jest także perłą księżnej Daisy. Angielka Maria Teresa Oliwia Cornwallis-West (bo tak brzmi prawdziwe imię księżnej Daisy) urodziła się w 1873 roku i uznawana była za jedną z najpiękniejszych kobiet epoki. Jako osiemnastolatka wyszła za mąż za dziedzica ołbrzymiej fortuny. Para posiadała kilka posiadłości na Górnym i Dolnym Śląsku. Zaliczała się do nich nie tylko zamek w Pszczynie, ale także zamek w Książu oraz wiele innych majątków.

Pałac w Pszczynie otacza wspaniały zabytkowy Park Pszczyński zajmujący powierzchnię 156 ha. Park składa się z trzech części, różniących się charakterem, w jego obrębie spotkasz wiele ciekawych atrakcji, m.in. Pokazową Zagrodę Żubrów, Skansen okazy pomnikowe starodrzewia, małą architekturę czy stawy z mnóstwem kaczek.

Doskonałym miejscem na odkrywanie uroków Pszczyny jest Rynek. Znajduje się w samym sercu miasta i jest przykładem średniowiecznego układu urbanistycznego. Charakterystycznym punktem na rynku jest Brama Wybrańców, przez którą na zamek wjeżdżali królowie i rodzina książęca. Kiedyś były tutaj pomieszczenia wartowników, którzy strzegli bezpieczeństwa gospodarzy, a obecnie znajduje się punkt informacji turystycznej.

Muzeum Zamkowe w Pszczynie, ul. Brama Wybrańców 1, Pszczyzna, www.zamek-pszczyzna.pl.

Punkt informacji turystycznej w Pszczynie, Brama Wybrańców 1, tel. +48 32 2129999, mail: pszczyzna@slaskie.travel, www.pszczyna.info.pl

Spotkanie oko w oko z żubrem w Pszczynie

Zaledwie kilkaset metrów od pszczyńskiej starówki można spotkać... żubra. Taką możliwość daje odwiedzenie Pokazowej Zagrody Żubrów, która powstała na terenie zabytkowego parku,

w części zwanej „Zwierzyniec”. Na blisko 10 hektarach wybudowano dwie zagrody wraz z infrastrukturą, m.in. paśnikami, zagrodą kwarantanną oraz magazynami karmy. Zwierzęta można oglądać z pomostu widokowego, na który osoby niepełnosprawne mogą wjechać windą. W Zagrodzie można zapoznać się ze zwyczajami nie tylko żubra, największego ssaka w Europie, ale również poznać inne zwierzęta zamieszkujące tereny południowej Polski tj. muflony, jelenie, sarny, danielę oraz pozostałych mieszkańców obiektu tj: kaczki krzyżówki, kazarki rdzawej, bernikli, gęsi łabędzionosej, łabędzi oraz pawie indyjskich. Na terenie Zagrody znajduje się obiekt muzealno-edukacyjny, w którym istnieje możliwość przeprowadzenia zajęć przyrodniczych. Przez obiekt prowadzi ścieżka edukacyjna, tablice przedstawiające las jako ekosystem oraz ekspozycje prezentujące faunę i florę.

Pokazowa Zagroda Żubrów w Pszczynie, ul. Żorska 5, tel. +48 32 4470503, zubrypszczyzna@slaskie.travel, www.zubry.pszczyna.pl

ŻYWIEC RAZY DWA

Żywiec jest miastem starym i z tradycjami, jego urokliwa lokalizacja wśród malowniczych pagórków Beskidu Żywieckiego, nad rzeką Sołą i Jeziorem Żywieckim skłania do regularnych wizyt. Zwiedzanie Żywca warto zacząć w punkcie IT, który mieści się w samym sercu miasta, tuż przy dwóch żywieckich rezydencjach Starym i Nowym Zamku. W Starym Zamku można zobaczyć m.in. ekspozycje dotyczące historii i tradycji Żywca oraz kultury ludowej Żywiecczyny – ta ostatnia wystawa stanowi uzupełnienie Szlaku Architektury Drewnianej. Stary Zamek może poszczycić się pięknym dziedzińcem z krużgankami.

W rozległym parku otaczającym Stary i Nowy Zamek w Żywcu znajduje się park miniatur, gdzie można oglądać repliki najciekawszych budowli wzniesionych przez dawnych właścicieli Żywiecczyny, a także Domek Chirski, w którym mieści się kawiarnia. Najcenniejsze zabytki Żywca skupiają się w pobliżu Rynku, jest o m. in. wspaniała konkatedra Narodzenia NMP w Żywcu z połowy XV wieku oraz baszta.

Z centrum Żywca prowadzą liczne szlaki turystyczne na szczyty Beskidu Żywieckiego, a dodatkowymi atrakcjami są: dobrze zagospodarowane Jezioro Żywieckie oraz Góra Żar – centrum szybownictwa i paralotniarstwa. Na jej szczycie można wjechać górską kolejką terenową.

Muzeum Browaru Żywiec
Nie ulega wątpliwości, że miasto Żywiec większości Polaków kojarzy się głównie z marką dobrego piwa. I słusznie, gdyż tradycje piwowarskie w Żywcu sięgają średniowiecza, a jedną

z atrakcji miasta jest Muzeum Browaru Żywiec znajdujące się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego. Arcyksiążęcy Browar, jedna z wizytówek Żywca, został założony w 1856 r. przez Albrechta Fryderyka Habsburga. Już 12 lat później zakład wysunął się na pierwsze miejsce w Galicji pod względem ilości warzonego piwa. Jego jakość znana była w całej Europie. Muzeum urządzono w najstarszej części zakładu, w dawnych piwnicach leżakowych. Trasa prowadzi przez 18 sal (każda o innym charakterze), ukazując proces produkcji piwa i przybliżając historię żywieckiego browaru. Ekspozycja nie przypomina nudnych muzealnych placówek. Wehikuł czasu przenosi zwiedzających na XIX-wieczną uliczkę i pozwala odwiedzić galicyjską karczmę, a w pomieszczeniu zaaranżowanym na kameralny bar ogląda się dawne kroniki filmowe, gdzie na celuloidowych taśmach uwieczniono biegi i sztafety piwne; jest też typowe mieszkanie z okresu peerelu z radiem sączącym audycję o browarze... Dodatkowo można zwiedzić teren zakładu. Wycieczkę kończy degustacja złościwego trunku (dorośli) lub malinowego soku (dzieci). Znajdują się tu również restauracja oraz sklepik z pamiątkami.

Muzeum Browaru Żywiec, ul. Browarna 88, tel. +48 33 8612457, www.muzeumbrowaru.pl

Centrum Informacji Kulturalno - Turystycznej w Żywcu, ul. Zamkowa 2, tel. +48 33 8614310, mail: zywiec@silesia.travel

www.mosir-zywiec.pl

TYDZIEŃ KULTURY BESKIDZKIEJ

Tydzień Kultury Beskidzkiej (przełom lipca i sierpnia). To najstarsza i największa impreza folklorystyczna w Europie.

Trwa nieco ponad tydzień, a bierze w niej udział ok. 4 tys. wykonawców reprezentujących blisko 100 zespołów folklorystycznych z różnych zakątków Polski. Przyjeżdża na nią także kilkanaście zespołów z różnych stron świata. Główne estrady znajdują się w pięciu miejscowościach – Szczyrku, Wiśle, Żywcu, Makowie Podhalańskim

i Oświęcimiu, imprezy towarzyszące (uliczne korowody, wystawy, kiermasze, targi sztuki ludowej) przygotowane są również w Bielsku-Białej, Istebnej, Ujszałach oraz Jabłokowie na Zaolziu. Dużym zainteresowaniem cieszą się organizowane w ramach festiwalu Wawrzyńcowe Hudy w Ujszałach, podczas których wieczorem rozpalane są ogromne ogniska.

Jeżeli lubisz zabawę w stylu etno koniecznie przyjedź na Tydzień Kultury Beskidzkiej!

ROWEREM PO MAGISTRALI BESKIDZKIEJ NA FALI POZYTYWNYCH WRAŻEŃ

Magistrala Beskidzka. Nic o niej jeszcze nie słyszeliście? Nie szkodzi, zaraz to zmienimy! Sprawdźcie, w jakim stanie jest Wasz rower i przygotujcie się na niesamowite wrażenia, które dzięki gęstej sieci ścieżek rowerowych wijących się przez Beskidy, już niedługo staną się Waszym udziałem!

Przed wszystkim trzeba powiedzieć jedno: Magistrala Beskidzka serdecznie powita każdego – zarówno rowerzystów początkujących, jak i otrząskanych „wyjadaczy”, rodziców z dziećmi, które dopiero poznają się z rowerem oraz aktywnych seniorów, zgraną paczkę cyklistów, którym nie straszny żaden ostry zjazd, ani stromy podjazd, ale również turystów pieszych. Każdy znajdzie tu dokładnie to, czego najbardziej pragnie.

Jeśli najpierw chcecie sprawdzić swoje możliwości w mniej wymaga-

jącym miejscu, to wybierzcie na przykład 10-kilometrową trasę wokół góry Praszywa. Ten szlak zaczyna się w Bystrzycy i prowadzi w pobliżu drewnianego kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego oraz w pobliżu dawnego pieca wapiennego w Wędryni. A po drodze można jeszcze spróbować wysmienitych goralskich placków... Prawdę mówiąc, na Magistrali Beskidzkiej dosłownie co chwilę można się natknąć na jakieś lokalne specjały! Taka na przykład kwaśnica z kiebasą wraz z kromką domowego chleba lub kołacz z powidłami (frgál), to po prostu delikcja! A przy okazji, czy wiecie, jak smakują uszy? Jeśli nie, to wybierzcie się do Sztramberka – tędy też przebiega jedna z tras rowerowych Magistrali Beskidzkiej. Atrakcjami tego miasteczka są Trúba, czyli wieża, z której można się rozejrzeć po malowniczej okolicy, a także Jaskinia

MAGISTRALA JESIONICKA – KOLARSKI KOKTAJL O WIELU SMAKACH I KOLORACH

Spojrzyć na błękit nieba, głęboko oddchnąć świeżym powietrzem pachnącym okolicznymi lasami, a potem delektować się tym idealnie skomponowanym przez naturę i człowieka koktajlem. Można w nim znaleźć mieszankę przyrody i relaksu, a szczypta romantyki równoważy się tu z zabawą i porządną porcją wysiłku. To jest właśnie Magistrala Jesionicka. Koniecznie spróbujcie!

Możecie zacząć choćby na Przełęcz Czerwonogórskiej i wybrać się w stronę Pradziada prowadzącą po grzbiecie trasą, która jest nie tylko kolarskim rajem, ale również rozległą galerią przyrody, która wręcz rozrzuca obdarzą Was zapierającymi dech w piersiach widokami. Nie możecie ominąć tutejszej oazy – chaty turystycznej Švýčárna, doskonale wkomponowanej w otaczający krajobraz. Przyda się taka chwila odpoczynku, a potem trzeba ruszać dalej na Pradziada, najwyższą górę Morawy, z najwyższą ulokowaną w Republice Czeskiej restauracją oraz najwyższym – choć sztucznym – punktem w całym kraju. To chyba naprawdę wystarczająco godny cel wyprawy... Aż trochę szkoda, że po drodze jest tak dużo kuszących atrakcji, których nie powinno się przegapić! Warto zatrzymać się przy hotelu Ovčárna, ulokowanym w budynku, który niegdyś był schronieniem dla pasterzy. I nie martwcie się. Na Pradziada możecie jeszcze wrócić, dając się zawieźć tam z Funparku Koprivná, aby potem popędzić w dół na hulajnodze. Trzynastokilometrowy zjazd jest niezapomnianym przeżyciem, które potem możecie jeszcze uzupełnić w Bi-

parku Koprivná korzystając z czterech tras o długości dwunastu kilometrów lub relaksując się w tutejszym wellness.

W Jesionikach z pewnością nie będziecie się nudzić. Naprawdę każdy znajdzie tu coś dla siebie. Zarówno ktoś czujący na urok przyrody, która tutaj miejscami wciąż wygląda na dziewiczą, jak i zwolennik siedzenia w knajpkach, w których unosi się aromat knedli z jagodami, czy też rowerzysta spragniony przygodą, a nawet ktoś zachwycający się przydrożnymi kapliczkami i krzyżami zwanymi Boże Męki oraz wiejskimi chatkami. Prawdziwy romantyk nie powinien pominąć zwiedzania pałacu w Bruntalu. Wycieczkę można sobie też urozmaicić wizytą w miejscowym aquaparku.

Na rowerowe wyprawy można wyruszyć też na rowerze elektrycznym, i wcale nie trzeba mieć własnego – są wypożyczalnie. Odwiedzając Wrbnó pod Pradziadem, warto spędzić kilka atrakcyjnych chwil w bikeparku. Możecie tu też spróbować zjazdu na torze bobslejowym. Bez problemów wypożyczycie rowery w Krnowie lub w Karłowej Studziencie – uzdrowiskach z najczystszyim powietrzem w Europie Środkowej, z przepięknymi drewnianymi budynkami z wycuciem ulokowanymi w malowniczej dolinie, przez którą płynie nieujarzmiona Biała Opawa. Wzdłuż tego najpiękniejszego w Jesionikach potoku górskiego biegnie ścieżka edukacyjna, z przeżucionymi nad nurtem licznymi mostkami. Kto wie, może czasem przechadza się po nich sam Pradziad, władca Jesioników? 🍷

KALENDARZ IMPREZ

Tydzień kuchni śląskiej
5. – 14. 4. 2019, Śląsk Opawski

Rainbow Run
25. 5. 2019, Ostrava

Międzynarodowy festiwal muzyczny Leosza Janaczka
28. 5.–1. 7. 2019, Różne miejsca w okręgu Morawsko-Śląskim

Ostrawska Noc Muzeów
8. 6. 2019, Ostrava

Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny
Frýdek-Místek, 11. – 17. 6. 2019, Frýdek-Místek

Oldies festival
15. 6. 2019, Ostrava

Festiwal muzyki klasycznej Hradec Beethovena
15. – 16. 6. 2019, Hradec nad Moravicí

Złote Kolce Ostrava
20. 6. 2019, Ostrava

DOLAŃSKI GRÓM
22. 6. 2019, Karviná

Festiwal Uliczny
28. – 29. 6. 2019, Ostrava

Fajne lato 2019
červenec – září 2019, Różne miejsca w okręgu Morawsko-Śląskim

Beats for Love
3. – 6. 7. 2019, Ostrava

Na polecenie cesarza
13. – 14. 7. 2019, Sovinec

Colours of Ostrava
17.–20. 7. 2019, Ostrava

Więcej informacji na www.severni-morava.travel/pl/co-se-deje/kalendar-akci

Šipka – miejsce, w którym żyli pradawni mieszkańcy tych ziem. A może macie ochotę czasem zsiąść z roweru i wykopać się? Jeśli tak, to powinniście wybrać się na relaksującą wycieczkę z Žermanic do Cierlicka i zrobić sobie postoje przy zaporach. Po drodze warto zatrzymać się przy Kotulovej dřevěnce, jednym z najstarszych tradycyjnych drewnianych budynków w całym regionie cieszyńskim. Dzięki temu Wasza wycieczka nabierze dodatkowego wymiaru, a po powrocie do domu będziecie mieli o czym opowiadać!

Obawy, że na dłuższej rowerowej wyprawie sobie nie poradzicie, są zupełnie nieuzasadnione, albowiem Morawy Północne i Śląsk możecie przejechać także na rowerach elektrycznych. I wcale nie musicie mieć własnego sprzętu... Wypożyczalnie bez trudu

znajdziecie na przykład w Ostrawicy, Bilej, Czeladnej i właściwie w całym Beskidach. Stacji ładowania jest tutaj pod dostatkiem, a jedna z nich nawet na szczycie Łysej Góry. Do bardziej przystępnego uprawiania turystyki rowerowej przyczyniają się też cyklobusy, które zawiozą Was do konkretnych miejsc, z których możecie wyruszyć na wycieczki po pięknej okolicy wprost usianej kościółkami i chałupami zbudowanymi z pni wielowiekowych drzew. Z wież widokowych, takich jak Čarták koło Třeštká czy tych ulokowanych na Wielkiej Czantorii lub Wielkim Jaworniku, rozciągają się cudowne widoki na okoliczne doliny. W Waszej pamięci z pewnością na zawsze pozostaną ruiny zamku Hukvaldy, domy projektu Dušana Jurkoviča na Pustevnach i wiele innych pięknych miejsc.

Czy należycie może do tych zaprzyętych sportowców, którzy lubią sobie czasem przewietrzyć głowę pokonując naprawdę solidną górę? Jeśli tak, to zmierzcie się z Łysą Górą. Nagrodą za pięćdziesięciokilometrowy podjazd zaczynający się w Krasnej, będzie widok aż na Tatry. A jeśli macie nadmiar adrenaliny, to świetną propozycją jest naprawdę wymagająca trasa Gorolia MTB biegnąca przez mikroregion jabłonkowski. Kondycję sprawdzicie też w parku rowerowym Morávka-Sviňorky lub na single trackach na Horečkách we Frenztacie pod Radhoszczem, a także w ośrodku Bílá. Jedno jest pewne – gdziekolwiek w Beskidach pojedziecie, na pewno będziecie zadowoleni. Przecież w tym paśmie górskim przeplata się prawie dwa tysiące kilometrów tras rowerowych! 🍷

SZLAK ZABYTKÓW TECHNIKI, CZYLI ŚLADAMI PRZEMYSŁOWEGO DZIEDZICTWA WOJEWÓDZTWA MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO

Przekonajcie się na własnej skórze, jak jedzie się windą w głąb kopalni, sprawdźcie, co czuje żołnierz siedzący w bunkrze albo przejeździe się parową kolejką wąskotorową. To tylko drobna część przeżyć, jakich możecie doświadczyć na Szlaku Zabytków Techniki, wiodącym przez wyjątkowe przemysłowe relikty województwa morawsko-śląskiego.

Nie możecie ominąć Ostrawy, której hutniczą przeszłość przypomina mający prawie 200 lat obszar Dolnych Witkowic. Poczujecie się tu jak bohaterowie powieści Juliusza Verne'a, gdzie przeszłość łączy się z przyszłością. Na wieżę widokową Bolt Tower, która wyrosła bezpośrednio na dawnym wielkim piecu wwiezie Was wyciąg skipowy, mnóstwo zabawy czeka Was w interaktywnym Wielkim i Małym Świecie Techniki, a wprost zaniemówicie na widok fantastycznej Hali Gong, która powstała w wyniku przebudowy dawnego zbiornika gazu.

Aby poznać historię wydobycia węgla w rejonie Ostrawy powinniście wybrać się na wzgórze Landek. To właśnie tutaj „czarne złoto” wykorzystywali – jako jedni z pierwszych na świecie – ludzie żyjący na tych terenach w pradawnych czasach! W Landek Parku, największym muzeum górnictwa w Republice Czeskiej, metody wydobycia węgla poznacie dzięki byłym górnikom, w towarzystwie których zjedziecie na dół autentyczną windą, która kiedyś wiozła pracowników kopalni. Możecie także sami sprawdzić jak wyglądała ciężka praca nieodłącznie kojarząca się z tym zawodem.

Ale Landek to nie jedyne miejsce, gdzie w Ostrawie możecie otrzeć się o bogatą historię wydobycia węgla. Wspaniała atmosfera i ciekawe przeżycia czekają na Was także w Kopalni Michał. Mimo że wydobycie w tej kopalni zostało już dawno wstrzymane, to cały czas ma się wrażenie, jakby górnicy nigdy stąd nie odeszli, i że za chwilę pojawią się obok Was w szatni łańcuszkowej, w miejscu wydawania posiłków lub w lampowni, gdzie kiedyś pobierali lampy górnicze jadąc na szychtę. Po zakończeniu zwiedzania możecie dopełnić sobie obraz Ostrawy dzięki interesującym interaktywnym wystawom w Muzeum Pożarnictwa lub Muzeum Kolejnictwa albo odwiedzając wystawę zabytkowych motocykli.

Jeśli bliskie Waszemu sercu jest wszystko, co wiąże się z transportem, nie możecie odpuścić sobie wizyty w Muzeum Techniki Tatra w Koprzywnicy! Możecie tu zobaczyć między innymi pierwszy samochód, jaki jeździł po terenie Austro-Węgier oraz ciężarówkę, za kierownicą której Karel Loprajs wygrał Rajd Dakar! Jeśli interesujecie się kolejnictwem, to najbardziej odpowiednim dla Was miejscem będzie Muzeum Wagoniarstwa na zamku w Studence. Oprócz ekspozycji poświęconej transportowi kolejowemu i historii lokalnej fabryki wagonów, może Was się spodobać ruchomy model dwutorowej kolejki, jaka jest przedmiotem marzeń wielu chłopców. A co powiecie na przejażdżkę prawdziwą parową kolejką wąskotorową? Jeśli macie na to ochotę, to powinniście odwiedzić Jesioniki, gdzie ten unikatowy zabytek jeździ

między miejscowościami Třemešná i Osoblaha. Niezapomniane wrażenia dodatkowo potęgują wspaniałe widoki na otaczający krajobraz. Jeśli chcecie jeszcze trochę pozostać w takich klimatach, to wybierzcie się do Karłowic do historycznej wyciemni narzędzi do pracy w polu i w lesie zwanej kosarnią, gdzie możecie zobaczyć, jak wyglądało wiejskie życie jeszcze przed stuleciem pary. Możecie zwiedzić znajdujący się niedaleko miejscowości Odry młyn wodny Wesselsky z XVI wieku, gdzie brakuje tylko prawdziwego wodnika, a także wiatrak w miejscowości Bravinné w pobliżu Bílovca, wyglądający jak wycięty z holenderskiej pocztówki.

Szlak Zabytków Techniki ma jakąś propozycję dla każdego miłośnika tej dziedziny. Interesujący się historią wojskowości z pewnością docenią świetnie zachowane umocnienia w pobliżu miejscowości Darkovičky oraz fort dla piechoty Na trati w pobliżu Bogumina. Wasza podróż po zabytkowych unikatach techniki, nie musi się jednak zakończyć już tutaj. Złocistą kropką nad „i” w wędrówce po industrialnych skarbach, może być kufel piwa świeżo nalany dla Was w browarze Radegast w Nošovicach, gdzie przy okazji poznacie tajniki produkcji tego napoju. A jeśli macie ochotę przeżyć to jeszcze raz, tylko może w nieco innej atmosferze, to nie przepuście projektu o nazwie Fajne Lato, pełnego minifestiwa z koncertami, konkursami i atrakcyjnym zwiedzaniem. To przedsięwzięcie trwa od lipca do września, a w konkretne dni wypełni różnymi dźwiękami poszczególne punkty Szlaku Zabytków Techniki. 🍷

ZA FOLKLOREM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, CZYLI POZNAJMY ŻYCIE GOROLI

Folklor - stroje ludowe, pieśni, gwara na Śląsku Cieszyńskim różnią się od tych, które turysta zna z wiosek na południu Moraw czy obszaru „Haná“.

Zwiedzając Śląsk Cieszyński na pierwszy rzut oka widać jak wielki wpływ na życie miejscowej ludności miały warunki naturalne – góry, lasy, pastwiska i małe pola uprawne. Nawet strój góralski jest prosty i praktyczny i w tym jest piękno tego obszaru. Na tutejszy folklor można natknąć się nie tylko na imprezach, jaką jest na przykład słynne Gorolski Święto. Barwne i rozmaite życie można poznać na żywo rozmawiając z miejscowymi ludźmi. W miejscowej gwarze odzwierciedla się fakt, że region graniczny Republiki Czeskiej, Słowacji i Polski utwarza się prawie bez granic. A kiedy skosztujecie miejscowych dań, poznacie inny wymiar życia tutejszych ludzi, którzy nazywają siebie Gorolami. Folklor przetrwał i stale jest częścią życia codziennego. (pż) 🍷

ŚLĄSK CIESZYŃSKI – RAJ DLA ROWERÓW GÓRSKICH

Amatorzy rowerów górskich pragnący kombinacji trudnych podjazdów, pięknych tras grzbietowych, zapewniających malownicze widoki i adrenaliny podczas leśnych zjazdów, wiedzą, iż to wszystko można znaleźć na Śląsku Cieszyńskim. Rowerowa turystyka górską jest u nas taka jaka powinna być. Rodzina z dziećmi może wybrać łatwiejsze trasy rowerowe prowadzące po utwardzanych drogach. Zaawansowani „bajkerzy” zasmakują w górskich trasach Beskidu Cieszyńskiego.

Do wycieczek rowerowych zachęca Trójstyk, w którym zbiegają się granice Czech, Polski i Słowacji. Każdy jest w stanie pokonać trasę rowerową wokół góry Prašivá mającą 10 kilometrów. Koneserzy jazdy na rowerach górskich mogą udać się trasą mierzącą 87 kilometrów, która prowadzi przez obszar Ziemi Jabłonkowskiej. Trasę urozmaici wyjazd na tajemniczą górę Czantoria. Na rowerzystów lubiących się ścigać

czeka cykl zawodów Uphill MTB Beskidy.

Udajcie się więc w podróż rowerową przez Śląsk Cieszyński i poznajcie raj górskiej turystyki rowerowej. (pż) 🍷

ŚLĄSK CIESZYŃSKI – REGION, GDZIE GRANICE PAŃSTW DO DZIŚ STANOWIĄ ATRAKCJĘ TURYSTYCZNĄ

Jeśli zastanawiacie się nad tym, gdzie spędzić weekend lub urlop w Czechach, w swoich planach powinniście z pewnością uwzględnić Śląsk Cieszyński. Mało który obszar zachował tak wiele oryginalnych ludowych tradycji oraz folkloru, jak udaje się to właśnie w położonej najbardziej na wschód części Republiki Czeskiej, w okolicach Cieszyna (Těšín), Trzyńca (Třinec), Jabłunkowa (Jablunkov)...

Spotykają się tutaj ze sobą zwyczajnie trzech regionów. Współistnienie Ślązaków, Słowaków oraz Polaków przenika do codziennego życia, co przejawia się w miejscowej kuchni, specyficznym dialekcie czy chociażby w ludowej architekturze. Śląsk Cieszyński otacza pas Beskidu Śląskiego (Slezské Beskydy) z owianym legendami szczytem góry Wielka Czantoria (Velká Čantoryje). Trasy grzbietami idealnie nadają się do przejażdżek rowerami górskimi oraz pieszych wędrówek. Chodniki górskie prowadzą wokół tradycyjnych schronisk, stojących głównie w miejscach, z których rozciąga się panorama otaczającego krajobrazu.

Na turystów zainteresowanych historią, na Śląsku Cieszyńskim czeka wiele wartych odwiedzenia miejsc –

można tu znaleźć np. zaginione osady pierwszych Słowian, jak również emanujące pięknem zamki – świadectwo bogactwa śląskiej szlachty. Całość urozmaica oryginalna drewniana architektura ludowa, obejmująca od typowych chat, przez kapliczki wiejskie, po kościółki na grzbietach górskich.

Warte polecenia jest miejsce, w którym stykają się granice trzech krajów: Republiki Czeskiej, Słowacji i Polski. Tak zwany Trójstyk (Trojmezí) znajduje się koło miejscowości Herczawa (Hrčava), na łąkach za gęstymi lasami nad Przełęczą Jabłonkowską (Jablunkovský průsmyk). Kamienne obeliski z symbolami trzech państw upamiętniają odwieczne współistnienie ludzi zamieszkujących tę część Europy. Skoro o granicach mowa – niedaleko stąd można znaleźć jeszcze jeden krajoznawczo-historyczny unikat. Po drugiej stronie doliny nad miejscowością Mosty koło Jabłunkowa (Mosty u Jablunkova) znajdują się Szańce jabłonkowskie (Jablunkovské šance) – twierdza, która w dawnych czasach strzegła bramy do regionu: legendarna Przełęcz Jabłonkowska. Przyroda otworzyła tutaj drzwi w murze nieprzeniknionych gór, dzięki czemu właśnie tędy prze-

plywały karawany handlarzy, ale też szyki bojowe. Pozostałości potężnej fortyfikacji można do dziś dostrzec na wzgórzu, z którego rozciąga się niezwykły widok na Ziemię Cieszyńską i Słowację. Czuć tutaj historię miejsca, które odwiedził (i niewątpliwie upodobał sobie) młody Józef II, syn cesarowej Marii Teresy.

Jedno z najbardziej interesujących miejsc na tym obszarze mieści się koło miejscowości Kocobędz (Chotěbuz). Słowiański gród warowny, którego pozostałości przed kilkudziesięciu laty odkryli archeologowie, został na nowo postawiony, by przypominać o czasie, kiedy na wzgórzu nad rzeką Olzą żyli tu dawni Słowianie. Kawatek dalej znajduje się miasto Cieszyn (Těšín) – podzielone dziś tą samą rzeką, czyli Olzą, na część czeską i polską. W dawnej przeszłości było ono jednym dużym i ważnym organizmem miejskim. W czasach niedawno minionych miasto

zostało brutalnie przecięte granicą, którą zaczęli strzec celnicy. Dziś mamy tu po prostu dwie części jednego miasta. Co prawda leży ono na obszarze dwóch krajów, jednak ludzie żyją tu już znowu wspólnym życiem.

Przejdźmy jednak dalej. Puszczą o dźwięcznej nazwie Miąsz (Mionší) prowadzi turystów do miejsc, w których rosną stuletnie drzewa, do lasów, gdzie nie można było i do dziś nie można ścinać drzew, dzięki czemu przyroda żyje tu zgodnie ze swoimi dawnymi zasadami. Ligołka Kameralna (Komorní Lhotka), miejscowość podgórska, słynie z kąpieli ziołowych, unikalnej sauny oraz z tego, że można stąd wejść na górę Praszywa (Prašivá), na której stoi jeden z oryginalnych drewnianych kościółków.

Śląsk Cieszyński to jednak także region, który w niedawnej historii wyróżnił na wydobywaniu węgla kamiennego. Jednym z miejsc, które w świadomości wielu Czechów łączy się z nazwą

„węgiel”, jest Karwina (Karviná). Nie dajcie się zwieść – również to miejsce ma swoją znaczącą historię. Odkryjecie ją na przykład w historycznej części Frysztat (Fryštát), w której mieści się pałac i przepiękny park. To pierwotna Karwina, miejsce śląskiej szlachty.

Wszystko to i wiele innych atrakcji można znaleźć na Śląsku Cieszyńskim. Jeszcze jeden, turystyczny, unikat czeka tutaj na turystów. To karta dla zwiedzających. Pierwsza tego typu karta w kraju morawsko-śląskim, dzięki której można się dowiedzieć wielu informacji na temat wszystkich atrakcyjnych miejsc regionu. Wraz z przewodnikiem po tych terenach można ją nabyć w punktach informacji turystycznej, przy zabytkach historycznych, w hotelach oraz pensjonatach. Dzięki niej można poznać ciekawe, warte odwiedzenia miejsca regionu.

Śląsk Cieszyński to bowiem miejsce, gdzie cenią sobie turystów. 🍷

TURYSTYKA AKTYWNA NA DOLNYM ŚLĄSKU

Poza różnymi przejawami działalności kulturalnej – dziesiątkami muzeów, zabytkami architektury sakralnej czy świeckiej, zamkami i pałacami rozszanymi po całym regionie, od północnych krańców aż po Kotlinę Kłodzką, Dolny Śląsk okazuje się być jednocześnie miejscem szczególnie wdzięcznym dla turystów zainteresowanych aktywnym spędzaniem czasu. Atrakcji pod żadnym pozorem nie należy szukać wyłącznie w pamiętających dawne czasy uliczkach Wrocławia, Legnicy, Wałbrzycha czy Głogowa – dziedzictwo przyrodnicze, a także możliwości, jakie otwierają przed wszystkimi gośćmi zwłaszcza południowe partie województwa, każdemu pozwolą

znaleźć odpowiednią dla siebie formę wypoczynku na łonie natury.

I tak – na przykład – jednym z pomysłów może być odkrywanie regionu na dwóch kółkach. Rower to znakomite rozwiązanie dla tych, którzy cenią sobie mobilność, ale nie chcą tracić kontaktu z otoczeniem. Dolny Śląsk oferuje bogactwo tras rowerowych – dla mniej i bardziej doświadczonych rowerzystów, zarówno w terenie nizinnym, jak i górskim. Jednak zwłaszcza te drugie – prowadzące przez miejsca nadzwyczaj atrakcyjne pod względem walorów widokowych – warto polecić uwadze miłośników jazdy na rowerze.

Idealnym terenem do jazdy okazać się więc trasy w Karkonoszach oraz w Górach Lzerskich, których część współtworzy międzynarodowy – biegnący wzdłuż całego pasma Sudetów, od Niemiec przez pogranicze polsko-czeskie – szlak rowerowy Liczyrzepy. Do uprawiania turystyki rowerowej nadają się ponadto również Góry i Pogórze Kaczawskie, – niewielkie wzniesienia nie powinny sprawić problemów nawet mniej doświadczonym amatorom jazdy na rowerze, a powulkaniczne krajobrazy z tak ciekawymi formacjami, jak choćby

twz. Organy Wielisławskie, to prawdziwy raj dla wszystkich, których interesuje naturalne dziedzictwo kraju.

Więcej adrenaliny dostarczyć mogą amatorom dwóch kółek takie projekty, jak chociażby Strefa MTB Sudety oraz Singletrack Glacensis. Pierwszy – to obecnie największy system górskich tras rowerowych w Polsce, zapewnijający ponad 500 km szlaków, wytyczonych w Górach Sowich i Górach Suchych, jednym z najbardziej malowniczych rejonów Dolnego Śląska. Różnorodności odcinków (cross-country, enduro, jak i singletrack) towarzyszy rozbudowana sieć certyfikowanych obiektów noclegowych i gastronomicznych, stacji naprawczych czy kilkunastu punktów dostępu. Drugi – docelowo, w momencie ukończenia projektu obejmującego budowę koniecznej infrastruktury (oznaczenia, mosty, kładki itd.) oraz wdrożenie odpowiednich sposobów ochrony przyrody, ma udostępnić ponad 130 km tras rowerowych w malowniczej Kotlinie Kłodzkiej, tworząc jedyny tak długi ciąg ścieżek typu singletrack w Polsce. Podobnych tras na pograniczu z Czechami jest więcej – warto pamię-

tać także o ponad 80-kilometrowym odcinku singletrack pod Smrkiem.

Do innych pomysłów na aktywny wypoczynek na południu Dolnego Śląska warto dopisać spływy tzw. Przełomem Bardzkim, wyjątkowo urokliwym odcinkiem Nysy Kłodzkiej w okolicach Barda Śląskiego. Ten ok. 15 km fragment rzeki rozpoczyna się u ujścia Ścinawy, przy którym znajduje się malownicze urwisko skalne, a kończy w specjalnie wyznaczonym miejscu do wodowania, zlokalizowanym niemal w ścisłym centrum miasta. Przełom tworzy pięć wielkich meandrów na Nysie, wcinających się w Góry Bardzkie i tworzących krętą dolinę, którą otaczają strome skarpy skalne. W całej okazałości piękno polodowcowego

ukształtowania terenu najlepiej podziwiać ze szczytu Bardzkiej Góry (593 m n.p.m.), ale by naprawdę zachwycić się tym niesamowitym miejscem, trzeba je zobaczyć i poznać z innej strony – z poziomu wody. Uprawianiu turystyki wodnej na Nysie sprzyja nie tylko niski poziom wody w rzece, dzięki któremu spływy pontonowe i kajakowe są dostępne także dla rodzin z dziećmi, ale i przepiękna natura! 🌊

SZLAK KULINARNY SMAKI DOLNEGO ŚLĄSKA

Dolny Śląsk to region szczególny, pełen najróżniejszych atrakcji turystycznych. Wszystkie one – od pamiętających dawne wieki zamków i pałaców, przez zabytki architektury sakralnej

i świeckiej, w tym takie, które znalazły się na liście światowego dziedzictwa UNESCO, aż po parki narodowe i rezerwy przyrody, chroniące skarby naturalne – świadczą o jego wyjątko-

wości i niezwykłym potencjale. Prawdziwym bogactwem regionu o tak różnorodnym krajobrazie przyrodniczym i kulturowym, odzwierciedlającym nad wyraz burzliwe dzieje ziem śląskich, jest jednak również ciekawa tradycja kulinarna, przez którą, wcale nie mniej wyraźnie od innych elementów obrazu, przemawiają wydarzenia przeszłości.

Na kształt kuchni dolnośląskiej, o jakiej myślimy współcześnie, wpływ mieli zarówno Polacy, Niemcy, Żydzi, Austriacy, jak i Czesi – w tym istnym tygrysu kulturowym, jakim przez wieki był przechodzący z rąk do rąk kolejnych władców Dolny Śląsk, powstała najzwyklej niezwykle tradycja kulinarna. Najlepsi szefowie kuchni regionu doskonale zdają sobie sprawę z możliwości, jakie przed nimi stoją, a korzystając w swojej codziennej pracy z najlepszych produktów regionalnych, czerpiąc inspiracje z dawnych przepisów i receptur, tworzą dzisiaj no-

woczesną i otwartą na świat kuchnię polską. Szlak kulinarny Smaki Dolnego Śląska jest więc świetną propozycją zwłaszcza dla wszystkich wielbicieli dobrego jedzenia, tj. turystów zainteresowanych wędrowkami kulinarnymi, poznawaniem sztuki kucharzy, miejscowych specjałów, a więc – całkiem dosłownie – smakowaniem regionu.

Pasję szefów kuchni dolnośląskich restauracji oraz producentów produktów lokalnych czuć w każdym z około pięćdziesięciu punktów uwzględnionych na trasie szlaku – niezależnie od tego, czy pomyślimy o wykwinnych kuchniach zamkowych, pałacowych i hotelowych z ich menu degustacyjnymi, piwach z Browaru Kamienica, produkowanym w Borowicach likierze z karkonoskich ziół, świeżych rybach i smażonym serze w Raju Pstrąga, tradycyjnym chlebie z gospodarstwa Gotwaldówka, czy którejkolwiek z innych lokalizacji. Podróżowanie szlakiem smaków regionu stanowi także

doskonałą okazję do przekroczenia granicy z Czechami, a tym samym nie tylko do zapoznania się z kuchnią naszych południowych sąsiadów, ale również sprawdzenia, jak od drugiej strony wygląda mieszanie się wpływów na polsko-czeskim pograniczu. A nie trzeba chyba dodawać, że miejscowe wina i piwa, przysmaki deserowe (np. knedliki na słodko) czy tradycyjne czeskie potrawy mięsne nie potrzebują dodatkowej reklamy!

Działając razem, tworząc i promując markę, która ma szansę stać się rozpoznawalna nie tylko wśród najbliższych sąsiadów Polski, ale również na świecie, organizatorzy szlaku myślą przede wszystkim o współpracy najlepszych restauracji i producentów jakościowych produktów na rzecz rozwoju turystyki kulinarnej w regionie. Nie ma na co czekać, już najwyższy czas skorzystać z nadarzającej się okazji – czas zasmakować i rozsmakować się w kuchni Dolnego Śląska! 🍷

EUROPEJSKI SZLAK ZAMKÓW I PAŁACÓW

Pełna gwałtownych wydarzeń historia ziem śląskich pozostawiła po sobie wiele śladów przeszłości. Malowniczo położone górskie zamki i twierdze warowne, reprezentacyjne pałace, należące niegdyś do bogatych rodów rycerskich i arystokratycznych, czy wreszcie tajemnicze i mroczne ruiny, których czasy świetności minęły bezpowrotnie wieki temu – są dzisiaj w równym stopniu niesłabnącym świadectwem zmienności czasów i obyczajów, co perłą w koronie dziedzictwa kulturowego regionu. Poszczególne budowle wznoszono na życzenie książąt piastowskich lub bogatych niemieckich właścicieli, następnie burzono, palono, grabiono i wielokrotnie odbudowywano z niemal doszczętnego zniszczenia – nawet jeśli nie wszystkie przetrwały próbę czasu, to potrafiły zachować swoją tożsamość, swój wyjątkowy klimat.

Promujący je dzisiaj Europejski Szlak Zamków i Pałaców to jedna z najciekawszych tras tematycznych w regionie, który swoim zasięgiem obejmuje

nie tylko południowo-zachodni kraniec Polski, ale całe pogranicze polsko-czeskie. Korzystając w trakcie podróży z niespotykanego na taką skalę nagromadzenia obiektów o niezwyklej wartości historycznej i architektonicznej, odwiedzający mają okazję do skorzystania również z innych atrakcji.

W kilkunastu lokalizacjach na dolnośląskim odcinku Szlaku, do którego warto dopisać także zamki i pałace w Czechach, położone po południowej stronie Sudetów, wcale nie mniej ciekawe i godne uwagi, wrażeń z całą pewnością nie zabraknie. I to niezależnie od tego, czy wybierzemy się akurat na zwiedzanie Zamku Książ, Zamku Czocha, Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Żąbkowickim, czy też odwiedzimy monumentalny Zamek Frydlant, wnętrza zamku Nové Město nad Metují lub ruiny górskiego zamku Skály na południe od skalnego miasta w okolicy miejscowości Adršpach.

Oprócz niekiedy kilkusetletniej historii oraz przepięknego usytuowania

w enklawach nieskażonej przyrody, część obiektów z listy oferuje ponadto zakwaterowanie w historycznych lub nowoczesnych wnętrzach, doskonałą kuchnię, jak również możliwość wzięcia udziału w rozmaitych wydarzeniach kulturalnych (festynach, piknikach, rekonstrukcjach bitew, turniejach rycerskich itd.). A to zaledwie część możliwości, jakie się otwierają przed podążającymi szlakiem prowadzącym od okolic Wrocławia aż po Kotlinę Kłodzką i górskie rejony na południowo-zachodnim krańcu Dolnego Śląska.

Jeśli prawdą jest, że przez epoki dawne prowadzą nas przede wszystkim ludzie, to nie wolno zapominać o tych z nich, którzy podejmują ogromny trud przywrócenia szerszej świadomości wagi dziedzictwa naszych przodków – to oni właśnie, zwracając się ku przeszłości (czy to poprzez rekonstrukcje dawnych bitew, czy zupełnie prozaiczne odtwarzanie przepisów kulinarnych), kształtują naszą teraźniejszość wpływając na przyszłość. I to nie tylko

przez przypomnienie o istnieniu wcześniejszego, historycznego punktu odniesienia, ale również – być może nawet przede wszystkim – za sprawą działań, które promują rozwój regionu.

Trasę Szlaku po Dolnym Śląsku wyznaczono jako atrakcję dla motocyklistów, z uwzględnieniem niezwykle ciekawych widokowo odcinków miej-

scowych dróg, zwłaszcza biegnących w rejonie pasm górskich wchodzących w skład Sudetów, ale nic nie stoi na przeszkodzie, by poszczególne obiekty zwiedzać pojedynczo, na rowerze, samochodem, dojeżdżając pociągiem czy autobusem. A zatem – nie ma na co czekać, Europejski Szlak Zamków i Pałaców zaprasza na Dolny Śląsk! 🏰

OPOLSKIE NA TOPIE

Wędrując śladami Historii

Śląsk Opolski zawiera w sobie więcej atrakcji, niż niejeden region przewyższający go wielkością i liczebnością mieszkańców. Położony na terenach pogranicza polsko-czeskiego, obejmuje ziemie o bardzo bogatej historii, która pozostawiła ślady w kulturze materialnej i niematerialnej.

Od najdawniejszych czasów ziemie te przechodziły przez ręce różnych władców, dynastii i rodów. Opolszczyzna to teatr historii, gdzie stare dekoracje ożywają wciąż nowe pokolenia aktorów. Przez dziesięć stuleci Opole znajdowało się pod panowaniem czeskim, austriackim, pruskim i polskim. Stąd znajdziemy tu piastowski gotyk, królewski i cesarski barok, pruski klasycyzm, niemiecki bauhaus i modernizm, peerelowski socrealizm i współczesną architekturę. Najlepiej wczujemy się w klimaty dziedzictwa kulturowego Opolszczyzny wędrując po regionie - przemierzając go wzdłuż i wszerz odnajdziemy miejsca i obiekty reprezentujące różne epoki.

Średniowieczny klimat napotkamy w Grodzie Rycerskim w Biskupicach pod Byczyną, na północy regionu. Otoczona drewnianą palisadą rekonstrukcja średniowiecznego grodu zamienia się w miejsce zmagania wojów i turniejów rycerskich. Można tu postrzelać z łuku do tarczy, zwiedzić salę tortur, poznać średniowieczne techniki wyrobu przedmiotów, dawne rękodzieło. Organizatorzy imprez, z których główna to Międzynarodowy Turniej Rycerski, odbywający się w maju, zapraszają też na naukę tańców dawnych, biegi rycerskie czy pokazy artylerii średniowiecznej. Miasto Byczyna otoczone jest murem obronnym z XV wieku, a większość jego zabytków, takich jak ratusz, kościół i bramy obronne pochodzą z tego okresu.

Solidnym obwarowaniem Byczyna nie może jednak konkurować z leżącym na pograniczu polsko-czeskim Paczkowem, nazywanym „Polskim Carcassonne” z uwagi na bardzo dobrze zachowane średniowieczne mury obronne z 19 basztami. Kamienne ściany, miejscami wysokie na 7 metrów, otaczają miasto regularnym owalem o długości 1,2 km. Murom dodają uroku trzy wieże bramne, kościół św. Mikołaja - najświetniejszy kościół warowny w Europie Środkowej oraz owiany legendami „Dom Kata” zbudowany z muru pruskiego.

Z kolei miano „Śląskiego Rzymu” nosi miasto Nysa, a zawdzięcza je swojej historii i zabytkom: kościołom,

rynkowi z Ratuszem, Fontannie Trytona, Pałacowi Biskupiemu czy zespołowi obiektów militarnych zwanemu Twierdzą Nysa. Historycznie była przez wieki ważnym miastem Śląska i stolicą biskupiego księstwa nyskiego. Najlepiej trafić tu podczas barwnego święta Dni Nysy lub rekonstrukcji historycznej bitwy organizowanej z okazji Dni Twierdzy Nysa.

W historii Ziemi Opolskiej swój ślad zostawili nawet Krzyżacy, którzy panowali na zamku w Namysłowie przez ponad 100 lat. W XIII wieku Opolszczyzna przeżyła najazdy Tatarów. Z tego czasu wywodzą się legendy, jak ta o obronie murów zamku niemodlińskiego, kiedy po wyniesieniu na mury cudownego obrazu rozstąpiły się obłoki i zstąpił orszak aniołów ze św. Urszulą na czele, zmuszając najeźdźców do ucieczki. Podobnie tatarski motyw zawiera opowieść o herbie miasta Głuchołazy z kozią głową, którą posłużyli się mieszkańcy podczas tatarskiego oblężenia. Głuchołazy do dziś mają w herbie kozia głowa. Z kolei historyczny Głogówek zapisał się w historii Polski udzieleniem schronienia niebagatelnym gościom: królowi Kazimierzowi Wielkiemu i Beethovenowi, któremu poświęcony jest festiwal muzyczny. W poczet zabytkowych miast, których mury oddychają historią, wpisują się Prudnik, Otmuchów, Krapkowice, Oleśno czy Kluczbork.

Znaczące miejsce w dziejach mieli Piastowie Opolscy, książęta panujący od połowy XIII do końca XV wieku, a najmłodszy z nich, Władysław Opolczyk, był palatynem węgierskim, namiestnikiem Rusi Halickiej i wielkorządcą Polski, do kąd nie wdał się w spór z Jagiełłą i w polityczne awantury. To on sprowadził z Rusi cudowny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej dla klasztoru Paulinów, który ufundował na Jasnej Górze w Częstochowie. Szlak Piastów Opolskich prowadzi z zabytkowego miasta Brzeg, którego renesansowy zamek, porównywany do królewskiego zamku w Krakowie na Wawelu, mieści dziś Muzeum Piastów Śląskich, poprzez zamki w Niemodlinie, Kędzierzynie - Koźlu i Sławiecach do Opola. Kulminacją dziedzictwa opolskich Piastów jest bowiem stolica regionu. Znajdziemy tu Wieżę Piastowską, pozostałość po XIII wiecznym zamku i sarkofagi Piastów Opolskich w kościele franciszkanów.

Aktywnie i rozrywkowo

Spoglądając w dół z Wieży Piastowskiej u jej stóp zobaczymy opolski

Amfiteatr Tysiąclecia – symbol miasta znanego z Krajowych Festiwalu Piosenki Polskiej, które przysporzyły mu sławy „Stolicy Polskiej Piosenki”. Nic dziwnego, że powstało tu unikalne Muzeum Polskiej Piosenki. Warto poznać zabytki Opola: okazałą Katedrę i zabytkowe kościoły, kamienie wokół rynku czy piękny Ratusz. Malownicza Starówka sąsiaduje ze słynną „Wenecją Opolską” – tu rząd kolorowych kamieniczek odbija się w wodach kanału Młynówki. Ciekawym miejscem jest Wzgórze Uniwersyteckie, zwane „Opolskim Akropolem”, ze zbiorem rzeźb historycznych

i współczesnych. Wiele atrakcji obejrzeć można z pokładu statku kursującego po Odrze. Nad miastem góruje kościół na Górze, gdzie św. Wojciech głosząc Ewangelię utworzył cudowne źródło. Ale Opole to nie tylko zabytki, zachwycają tu zielone, urocze miejsca, wśród nich Wyspa Bolko – teren rekreacyjny z Ogrodem Zoologicznym.

Zupełnie inne „zwierzęta” znajdziemy w Jura Parku w Krasiejowie, gdzie na powierzchni około 40 hektarów znajduje się 250 modeli dinozaurów, nawiązujących do najstarszego na świecie pradinozaura sprzed 230 milionów lat, nazwanego Silesaurus Opolensis, którego szkielet znalezionej właśnie tu, na cmentarzysku prehistorycznych gadów. Kompleks parku obok rozrywki zapewni edukację poprzez szereg prezentacji multimedialnych, tunel czasu, kino 5D oraz Park Nauki i Ewolucji Człowieka.

Stąd dwa kroki do Jeziora Turawskiego – ten zbiornik to miejsce wypoczynku dla mieszkańców odległego o 16 km Opola, z licznymi ośrodkami, bazą noclegową i sprzętem pływającym. Miłośnicy sportów wodnych mają na Opolszczyźnie więcej możliwości do realizacji swoich pasji, tych bowiem do żeglowania, pływania i wędkowania zachęcają jeziora: Nyskie i Otmuchowskie. Kajakarze z kolei wy-

biorą spływ jedną z rzek: Odrą, Nysą, Stobrawą czy Małą Panwią, która ze względu na malownicze meandry nazywana jest „Opolską Amazonką”. Wyprawom sprzyjają liczne wypożyczalnie kajaków i wygodne przystanie. Bardziej statyczna przygoda z wodą to rejsy statkami po Odrze i Kanale Gliwickim, w okolicy Kędzierzyna – Koźla po trasach, które pozwalają odkrywać zabytki hydrotechniki.

Rozległy zespół przyrodniczy - Stobrawski Park Krajobrazowy, sąsiaduje z kolejnym, czyli Borami Niemodlińskim. Tworzą razem zielony pierścień na północ od Opola. Na terenie parku przygotowano ścieżki przyrodniczo-krajobrazowe i rowerowe, łączące atrakcje turystyczne. Z kolei na południu regionu popularnym miejscem rekreacji jest Park Krajobrazowy Góry Opawskiej, położony przy granicy z Czechami. Z wieży widokowej na najwyższym szczycie, Kopie Biskupiej (890 m.np) rozciąga się widok na kompleks leśny, w którym kryją się malownicze ścieżki i przełomy rzek. Godny polecenia jest Szlak Czarownic na czesko-polskim pograniczu.

Wielką atrakcją stanowi Park Krajobrazowy na Górze św. Anny. To miejsce to esencja śląskości, naznaczona walkami powstańcami o przynależność do Polski. Wartość krajoznawcza tutejszego Geoparku opiera się na strukturach skalnych pochodzenia wulkanicznego, porośniętych lasem bukowym. Gości zadziwia amfiteatr na 7000 miejsc urządzony w dawnym kamieniołomie. Miejsce to jest cenne dla pielgrzymów podążających do klasztoru z bazyliką św. Anny, ma też zarazem walory edukacyjne, których dostarcza działające tu Muzeum Czynu Powstańczego. Niedaleko stąd, w Olszowej, powstał Park Miniatur Sakralnych, gdzie na powierzchni 2,5 hektara zgromadzono repliki najciekawszych obiektów sakralnych świata.

Pasje do aktywnego wypoczynku i sportów ekstremalnych można realizować na Opolszczyźnie w różny sposób, korzystając z ofert organizatorów turystyki. Poznajemy region z grzbietu końskiego czy siodełka roweru, korzystając z licznych stadnin koni (z których główne to kluby jeździeckie w Zakrzowie i Jakubowicach), z parków linowych, paintballu, krytych pływalni i parków wodnych. W Opolu działa sztuczne lodowisko i klub nurkowy.

Poprawie zdrowia i kondycji psychicznej służą wizyty w ośrodkach, gdzie przed laty, w XIX wieku rozwinęto tradycje leczenia metodami opartymi na odkryciach doktora Vincenza Priessnitzta i ks. Sebastiana Kneippa. W dawnym uzdrowisku – Głuchołazach, dzisiejsi kuracjusze korzystają z zacisznego parku zdrojowego i z leczenia w ośrodkach sanatoryjnych. Podobną funkcję spełnia sanatorium rehabilitacyjne Sebastianum Silesiacum w Kamieniu Śląskim, miejscu kultu św. Jacka z rodu Odrowążów, który założył polski zakon dominikanów. Obok sanktuarium w herbarium, w rozległym parku ze starodrzewiem czy w kaplicy zamkowej można pokontemplować i oderwać się od codzienności.

NA TEMATYCZNYCH SZLAKACH

Szlak Zamków i Pałaców Niemal dwieście zamków i pałaców sprawia, że Śląsk Opolski jest obok Dolnego Śląska najbardziej nasycony tego typu obiektami w Polsce. W samym Opolu o dawnych zamkach przypominają dwie wieże: Wieża Piastowska oraz druga, zwana „Zamkiem Górnym”. Prawdziwą ikoną szlaku jest zamek w Mosznej przypominający pałac Królewski Śnieżki z Disneylandu, posiadający 365 pomieszczeń oraz 99 wież i wieżyczek. Zamek otacza park-żyzny z Muzycznego Święta Kwitnących Azalii. Szacowne mury Zamku Piastów Śląskich w Brzegu zyskały miano „Śląskiego Wawelu”, a to za przyczyną renesansowych krużgan-ków. Pałac w Nysie, porównywany z Pałacem Laterańskim w Rzymie, wzniesiony został w stylu baroku

włoskiego. Z kolei zamek w Rogowie Opolskim mieści najcenniejsze zbiory Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, od starodruków po zabytkowe atlasy, w tym listy poety Byrona.

Dużą atrakcją dla turystów są odrestaurowane historyczne budowle służące hotelarstwu i gastronomii. Pałac w Sulistawiu z początków XVII wieku mieści ośrodek medycyny ajurwedyjskiej oraz pierwszy na Opolszczyźnie pięciogwiazdkowy hotel. Odnowiony pałac w Pawłowicach często gości imprezy konferencyjne, oferując też usługi SPA i regionalną kuchnię. Celom rekreacji służy Pałac Jakubus w Jakubowicach, posiadający stadninę koni i stawy przeznaczone dla wędkowania i sportów wodnych. Bajkowy neogotycki pałac w Większycach mieści w wysmakowanych wnętrzach restaurację. W otmu-

chowskim XIII-wiecznym zamku, słynącym z końskich schodów, zachowano średniowieczne atrakcje: zapadnię, celę głodową, przechodni kominiek. Kompleks pałacowo-parkowy w Kamieniu Śląskim jest miejscem organizacji konferencji i obiektem sanatoryjnym. Okazały Zamek Książęcy Niemodlin, dawna siedziba Piastów Śląskich z końca XIII wieku, do niedawna mocno zaniedbany, jest sukcesywnie odbudowywany i udostępniony do zwiedzania.

Szlak drewnianego budownictwa sakralnego zabiera nas w mistyczną krainę przepętnioną zapachem drewna, wosku i kadzidła, gdzie przez małe witraże sączy się światło wydobywające z mroku dawne polichromie. Kościółki na szlaku pochodzą z XVI - XVII wiełu. Najcenniejszym wśród nich jest kościół św. Anny Samotrzeciej w Olesnie,

zbudowany na planie róży. Drewniane zabytkowe kościółki rozrzucone są w wielu miejscach regionu, Szlak prowadzący od Opola do Olesna ma długość 80 kilometrów i umożliwia zwiedzenie 12 miejscowości. To szlak zarówno dla turystyki rowerowej jak i samochodowo -autokarowej, jest też klika skrótów przeznaczonych dla rowerzystów.

Szlak kulinarny Opolski Bifyj prowadzi przez 18 restauracji rozrzuconych po całym regionie, których wspólną cechą jest smaczna kuchnia, wysoka jakość usług i czerpanie z tradycji kulinarnych. Tradycyjna kuchnia o rodowodzie śląskim to smaczna zupa wodzionka i kluski śląskie z roladą oraz modrą kapusta, słodkie kołoczki, wyborne wędliny, lokalne ryby, regionalne sery i miody. Kuchnia opolska wychodzi daleko poza kanon kuchni śląskiej,

jest bogata i różnorodna, kształtowała się bowiem pod wpływem kultury sąsiadów i napływowej po II wojnie światowej ludności z Kresów Wschodnich.

Tradycje i folklor Bogate tradycje Ziemi Opolskiej najlepiej poznać w Muzeum Wsi Opolskiej zlokalizowanym na obrzeżach Opola, eksponującym prawie 50 zabytkowych obiektów, wewnątrz których zgromadzono oryginalne sprzęty, narzędzia i meble. Turyści pragnący podsumować pobyt atrakcyjną pamiątką z regionu najchętniej sięgają po przedmioty zdobione w kwiatowe wzory pochodzące z jajka wielkanocnego, czyli „kroszonki” opolskiej. Takimi wzorami zdobiona jest unikalna opolska porcelana stanowiąca wizytówkę barwnego regionu.

ŚLĄSK CIESZYŃSKI

Śląsk Cieszyński to szczególny region, położony w południowo-wschodniej części Śląska, skupiony wokół miasta Cieszyn i rzeki Olzy. Charakteryzują się odrębnością kulturowo-regionalną. To niezwykle połączenie walorów przyrodniczych na tym terenie, bogata kultura ludowa górali beskidzkich, silne poczucie tożsamości regionalnej mieszkańców oraz ciekawej, piastowskiej i austrowęgierskiej hi-

storii sprawia, że jest to miejsce, które trzeba odwiedzić.

Bez wątpienia, obok klimatycznych miast i miasteczek z Cieszynem na czele, góry są największą atrakcją regionu, przez cały rok przyciągają turystów. Świeże powietrze, piękna przyroda tego regionu również stanowi idealne miejsce na wypoczynek z dziećmi. Do najbardziej znanych szczytów górskich należą Skrzyczne, Klimczok, Barania

Góra, Czantoria, Stożek i Równica. Główne górskie miejscowości regionu to Wiśła, Ustroń, Brenna i Trójwies Beskidzka.

Na miłośników wycieczek pieszych i rowerowych czekają znakomite szlaki i ścieżki (ponad 500 km oznakowanych szlaków turystycznych), prowadzące do malowniczych, zabytkowych kościołów, dawnych siedzib szlacheckich, pałaców i zamków.

Region ten to nie tylko turystyka i rekreacja. Dzięki szczególnemu mikroklimatowi i złożom solanek, w górskich miejscowościach zwłaszcza w Ustroniu

i Wiśle ulokowały się liczne sanatoria. Leczone są w nich schorzenia narządów ruchu, choroby układu krążenia, górnych dróg oddechowych. Pacjenci mogą skorzystać z zabiegów przyrodoleczniczych i sprzętu rehabilitacyjnego.

W okresie letnim organizowany jest szereg imprez, które na pewno uatrakcyjnią turystom pobyt. Do najbardziej znanych, popularnych imprez należy „Święto Trzech Braci”, obchodzone przez trzy dni po obu stronach granicy – w Cieszynie i Czeskim Cieszynie.

Do najpopularniejszych wydarzeń kulturalnych w regionie zaliczyć moż-

na: przegląd filmowy „Kino na Granicy”, festiwal teatralny „Bez Granic”, festiwal operowy „Viva il Canto”, „Cieszyńską Jesień Jazzową”, „Dekadę Muzyki Organowej, Chóralnej i Kameralnej”, „Panoramę Sztuki Chrześcijańskiej „Musica Sacra”. Największą imprezą folklorystyczną jest sierpniowy Tydzień Kultury Beskidzkiej, na który co roku zjeżdżają najlepsze zespoły ludowe z całego świata. Ogromną popularnością cieszy się także Międzynarodowy Przegląd Zespołów Regionalnych „Złoty Kłos”. 📍

ATRAKCJE CZASU WOLNEGO W MIEŚCIE

Zastanawiacie się co robić na Śląsku Cieszyńskim, gdy do wakacji zostało jeszcze sporo czasu? Oto mamy dla Was propozycje na to jak interesująco spędzić czas w Cieszynie i Wiśle, bo Śląsk Cieszyński ma wiele ciekawych muzeów!

Najstarsze muzeum publiczne w Polsce a jednocześnie największe w tym regionie to Muzeum Śląska Cieszyńskiego. Mieści się w samym centrum Cieszyna, tuż przy Rynku. Muzeum znajduje się w dawnym pałacu hrabiów Larischów, w otoczeniu Parku Pokoju, jednego z najładniejszych parków miasta. Zostało założone przez księdza Leopolda Szersznika. W Muzeum można dowiedzieć się wiele na temat historii miasta i zobaczyć dużo interesujących eksponatów, które zostały zgromadzone w kilku działach tematycznych takich, jak historyczny, folklorystyczny czy architektoniczny.

Na uwagę również zasługuje Muzeum Drukarstwa. To wspaniałe miejsce dla miłośników zabytków techniki (Muzeum znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego). Można zobaczyć warsztaty z XIX i XX wieku z pełnym wyposażeniem, gdzie na szczególną uwagę zasługu-

ją maszyny odlewnicze, klisze, prasy, urządzenia drukujące. To niesamowita podróż w czasie!

Turyści interesujący się kulturą pasterską, odnajdą informacje w Muzeum Beskidzkim w Wiśle. Muzeum to ma również kilka obiektów, które tworzą tzw. „żywe muzeum”. Są to budynki wzniesione według zasad tradycyjnej architektury góralskiej, gdzie można podpatrzeć dawne czasy życia na wsi, np. obserwować pracę kowala. Kolejnym muzeum zwanym popularnie kurną chatą jest Chata Jana Kawuloka w Istebnej, mieszcząca się w domu z 1863r. Zostały tam zgromadzone wszystkie instrumenty góralskie pasterskie, które zostały wykonane przez właściciela tejże chaty pana Jana Kawuloka. Odwiedzając kurną chatę możemy wiele się dowiedzieć o codziennym życiu górali, ale przede wszystkim wysłuchać fragmentów muzyki na żywo, zaczynając od najmniejszych fujarek, a kończąc na najdłuższej trombiecie.

Natomiast Muzeum Narciarstwa wiera bogatą kolekcję sprzętu narciarskiego, kolekcję starych nart z końca XIXw. i z lat 30-tych XXw. Wśród zgromadzonych eksponatów znajdują się

m.in. narty Adama Małysza, na których zdobył Mistrzostwo Polski. Do ciekawych można również zaliczyć „karple” czyli rakiety do chodzenia po śniegu. Kolekcja liczy ponad 80 eksponatów.

Po całym dniu chodzenia na nogach i zwiedzania muzeów warto trochę odpocząć. A idealnym do tego miejscem mogą być między innymi miejscowe parki wodne, baseny oraz spa & wellness. Gdyby jednak komuś było mało chodzenia to czeka na Was cieszyńskie Wzgórze Zamkowe oraz urokliwe starówki Skoczowa, Strumienia, no i oczywiście serca Śląska Cieszyńskiego - Cieszyna. 📍

KUCHNIA ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

Przez wieki gastronomia na Śląsku Cieszyńskim mieszała się i czerpała z wpływów polskich, czeskich, austriackich i niemieckich. Dzięki temu tutejsza kuchnia jest różnorodna, lecz bardzo smaczna, niezależnie od tego czy pochodzi z prostej kuchni ze wsi, czy z kuchni cieszyńskiej szlachty albo z bardzo specyficznej kuchni żydowskiej.

Bez wątpienia uważano, że zupa to grunt czyli podstawa i niekiedy stanowiła główne danie, dlatego zupy cechuje gęstość, sytość i pożywność. Do najbardziej znanych należą: bryje, kapuśniak, czosnkula, pyrdelówka albo Chuda Jewa. Ostatnią wymienioną zupą również mieści się na Liście Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Jeżeli w tygodniu potrawy były raczej skromne, to w niedzielę robiono obiad bardziej okazały. Taki zwyczaj przetrwał do dnia dzisiejszego. Prawie w każdym domu jest rosół z makaronem i kluskami, jeżeli chodzi o dania mięsne to najpopularniejszy jest kotlet schabowy panierowany i smażony, pieczenie wieprzowe, ale również przygotowuje się dania z kurczaka, kaczki, gęsi, królika. W niedzielę również był deser, najczęściej był to strudel z jabłkami, który można podawać zarówno na zimno, jak i na ciepło.

Wszystkie te bogate tradycje stały u założenia jednego z wiodących produktów turystycznych śląskiego regionu – Szlaku Kulinarne „Śląskie smaki”, skupiającego restauratorów także ze Śląska Cieszyńskiego. 📍

SKANSY I TRADYCJE NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM

Śląsk Cieszyński, będący regionem o bogatych tradycjach i kulturze ludowej, znanym z regionalnego budownictwa, stroju i rzemiosła, jest także obszarem, na którym zrodził się szereg inicjatyw rodzinnych, związanych z pielęgnowaniem tradycji oraz gromadzeniem eksponatów obrazujących życie w czasach dawniejszych.

Obiekty o charakterze izb regionalnych czy niewielkich skansenów, powstałe z pasji i szacunku dla tradycji, będące zarazem prywatną własnością, znajdują się w wielu miejscowościach. Część z nich to znane ośrodki folkloru, a część leży nieco na uboczu głównych tras. Jednym z ciekawych miejsc jest Chata Jana Kawuloka w Istebnej. W tej drewnianej chacie krytej gontem, z dwiema izbami z sienią na środku, zobaczysz tradycyjny wystrój wnętrza i archaiczne sprzęty codziennego użytku, np. żarna służące do wyrobu mąki. W jednej z izb znajduje się „kurlawy”, czyli dymny piec, z którego dym wydostawał się wprost do pomieszczenia, ponieważ nie posiadał komina! Czy wiesz dlaczego? Odpowiedzi szukaj w niezwyklej chacie Kawuloka. Jej izby wypełnia niesamowity klimat, barwne opowieści i przede wszystkim wyjątkowe melodie, których nie usłyszysz w żadnym innym miejscu. Dźwięki unikatowych, pasterskich instrumentów przenoszą gości w dawno minione, intrygujące czasy. Chata Kawuloka znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej. Jest doskonałym punktem programowym każdej wycieczki w Beskidzie.

Ciekawym miejscem w Górkach Małych jest „Chlebowa Chata” Jadwigi i Mariana Dudysów - drewniana chałupa z zaaranżowanym tradycyjnie wnętrzem. Można tutaj spróbować własnych sił w młóceniu cepami, mieleniu na żarnach,

odsiewaniu mąki, formowaniu i wypiekanu ciasta, ubijaniu masła i wyrabianiu twarogu. Z pewnością zasmakują każdemu wypiekane przez gospodynię tutejsze specjalności, jak chleb z mąki żytniej robionej na zakwasie, czy podpiłomyki. Czas oczekiwania na posiłek, składający się z pajdy chleba ze swojskim masłem, smalcem lub miodem można wykorzystać, oglądając zgromadzone na zewnątrz dawne sprzęty - maszyny wykorzystywane przy uprawie i obróbce ziarna oraz narzędzia do wyrobu masła, twarogu i miodu. Znajdziemy tutaj również kilka uli, a zainteresowanym gospodarz chętnie pokaże sprzęt pszczelarski i opowie kilka ciekawostek.

Kolejnym interesującym miejscem jest pracownia jubilerska Wiktora Pieczonki w Cieszynie, w której wyrabiane są filigranowe elementy stroju cieszyńskiego. Początkowo pan Wiktor wytwarzał je głównie dla osób prywatnych, a w późniejszym okresie zaczął także uzupełniać wzory dla muzeum w Cieszynie i Bytomiu. Pasy oraz inne elementy stroju wykonuje wraz z synem, wykorzystując stare wzory znajdujące się w rodzinnym archiwum. Wiele prac z jego warsztatu znajduje się w prywatnych zbiorach oraz w garderobach zespołów folklorystycznych w kraju i za granicą.

Wiele takich pasjonujących miejsc można zwiedzić na Śląsku Cieszyńskim. Dlatego zapraszamy na Szlak Tradycyjnego Rzemiosła. Turyści odwiedzający Szlak mają szansę poznać lokalnych twórców i rzemieślników zajmujących się m.in.: bibułkarstwem, garncarstwem, koronczarstwem, kowalstwem, pszczelarstwem, wyrobem instrumentów, wyrobem kierpców.

Zapraszamy do spotkania z niezwykłymi ludźmi, wytworami ich wyobraźni i pracy rąk. 📍

SZLAK ZABYTKÓW TECHNIKI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM

Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego jest tematycznym, samochodowym szlakiem turystyczno-kulturowym, łączącym obiekty związane z kulturą dziedzictwa przemysłowego województwa śląskiego. Obecnie w jego skład wchodzi ponad 40 obiektów. Szlak ten jest markowym produktem turystycznym prezentującym najważniejsze i najciekawsze pod względem walorów turystycznych, historycznych i architektonicznych obiekty przemysłowe w regionie śląskim. Obiekty znajdujące się na Szlaku związane są z tradycją górniczą, hutniczą, energetyką, kolejnictwem, łącznością, produkcją wody oraz przemysłem spożywczym. W jego skład wchodzi istniejące muzea i skanseny, zamieszkałe kolonie robotnicze, działające zakłady pracy. Właścicielami poszczególnych obiektów są samorządy lokalne, osoby prywatne, przedsiębiorstwa prywatne i państwowe.

Na Śląsku Cieszyńskim obiekty należące do Szlaku Zabytków Techniki zlokalizowane są w Cieszynie i Ustroniu.

Muzeum Drukarstwa w Cieszynie. Muzeum to ślad-pamiątka po największej drukarni w Monarchii Austro-Węgierskiej. Od 1806 roku należała do rodziny Prochasków, którzy przyczynili się

do popularyzacji drukarstwa na Śląsku Cieszyńskim. Udało się zachować żywą, typograficzną drukarnię z całym bogactwem czcionek, matryc, maszyn odlewniczych oraz intrologatorskich. Podczas warsztatów graficznych każdy może własnoręcznie przygotować matrycę z tekstem lub rysunkiem, a następnie wytłoczyć z niej, za pomocą starej prasy drukarskiej, odbitkę na papierze.

Browar Zamkowy Cieszyn. Sercem Browaru jest wysoki budynek trójkondygnacyjny, zbudowany jako czteroskrzydłowy, z prostokątnym dziedzińcem wewnątrz. Budynek połączony jest z podziemnymi leżakowniami, wchodzącymi w skład zespołu podziemnych korytarzy, usytuowanych na różnych poziomach w stoku wzgórz. Interesującym obiektem jest odrębna, wysoka piwnica wydrążona pod wzgórzem zamkowym, prawie do połowy dziedzińca średniowiecznego zamku górnego. Tunel służy do składowania lodu, wykorzystywanego w procesie produkcyjnym. Browar rozwijał się i rozbudowywał do I wojny światowej, dlatego dziś stanowi zespół zabudowań w różnych stylach architektonicznych od biedermeieru po neogotyki. Po zakończeniu I wojny światowej i upadku Austro-Węgier w 1920 roku Browar Zamkowy upar-

stwowiono i powołano w jego miejscu Państwowe Zamkowe Zakłady Przemysłowe w Cieszynie. W czasie II wojny światowej i po niej uległ likwidacji i nie zaprzestano produkcji.

Browar Zamkowy jest czynny w tym samym budynku nieprzerwanie od ponad 170 lat. Tworzy piwa przy zastosowaniu tradycyjnej metody dolnej fermentacji w otwartych kadziach. Do dziś w procesie produkcji wykorzystywane są również unikatowe maszyny z przełomu wieku, m.in. korytko Granta czy młynek do słoju ciemnego. Zwiędający mają możliwość zobaczenia procesu autentycznej produkcji piwa.

Muzeum Ustrońskie im. Jana Jarockiego. Zanim Ustroń stał się popularną miejscowością wczasową i uzdrowiskową był ważnym ośrodkiem hutniczym. Ponad 230 lat temu wśród beskidzkich szczytów w prowizorycznym piecu dokonano wytopu żelaza, co zapoczątkowało działalność pierwszej w Księstwie Cieszyńskim Huty Żelaza - „KLEMENS”. Funkcjonowały tam również zakłady przerobcze armatury i maszyn.

Co roku, w czerwcu obchodzone jest święto Szlaku Zabytków Techniki o nazwie „Industria”. Oczywiście ciekawe wydarzenia odbywają się także w Cieszynie i Ustroniu. Zapraszamy! 📍

ZAMEK PIASTOWSKI W RACIBORZU – MIX HISTORII Z TECHNOLOGIĄ

Gdzie znajduje się budowla, porównywana do słynnej paryskiej kaplicy, Sainte-Chapelle i nazywana perłą śląskiego gotyku?

Gdzie odbywa się najdynamiczniej obecnie rozwijający się festiwal muzyczny w Polsce?

Odpowiedź brzmi: na Zamku Piastowskim w Raciborzu!

Zamek Piastowski w Raciborzu jest najcenniejszym zabytkiem tego miasta. Jest świadectwem wielkości grodu w

średniowieczu, kiedy to rezydowali tu kolejni książęta górnośląscy, a miasto było faktyczną stolicą Górnego Śląska. Pierwsza wzmianka o raciborskim grodzie pochodzi z 1108 r. W II połowie XII w. stał się siedzibą dworu Mieszka I, pana na Raciborzu i władcy Polski. W I połowie XIII w. rozpoczęto wznoszenie pierwszych partii murowanych zamku. Około 1290 r. książę Przemysł I zlecił budowę gotyckiej kaplicy, która otrzymała wezwanie św. Tomasza

Becketa z Canterbury, angielskiego męczennika. Znaczący nie mają wątpliwości, że kaplica stanowi dziś najcenniejszy tego typu obiekt w Polsce. Nazywana jest perłą górnośląskiego gotyku, bądź też, ze względu na podobieństwo do słynnej paryskiej kaplicy, śląską Sainte-Chapelle.

W ostatnich latach zamek został generalnie wyremontowany. W ramach odbudowy i uruchomienia kompleksu zamkowego wykonano remonty zabudowań zamku z przeznaczeniem na cele wystawiennicze, naukowe i organizacji imprez kulturalnych, rewaloryzacji dziedzina zamkowego i jego adaptacji na potrzeby spektakli i koncertów plenerowych.

Dzisiaj raciborski Zamek Piastowski tętni życiem. Odbywa się tu wiele imprez organizowanych lub współorganizowanych przez Starostwo Powiatowe i Agencję Promocji Ziemi Raciborskiej i Wspierania Przedsiębiorczości na Zamku Piastowskim w Raciborzu. W zamkowych komnatach prezentowane są różnorakie wystawy, a na dziedzińcu mają miejsce różnorakie i niezwykle wydarzenia.

Jednym z bardziej oryginalnych jest organizowany od kilku lat audiowizualny festiwal INTRO. INTRO Festival to festiwal muzyki elektronicznej

i światła. Unikatowe święto z niezwykłą atmosferą i różnorodnością sztuk. Najnowsza technologia miesza się z tułem historii. Oprawa wizualna jest równie ważna, jak muzyka. Festiwal INTRO jest finalistą konkursu organizowanego przez Academy Virgin Mobile na najbardziej innowacyjny projekt kultury w Polsce.

Tegoroczna, piąta już edycja odbędzie się 12 i 13 lipca 2019 r.

W zeszłym roku wystąpili tacy artyści jak: Vitalic live, Aparat (dj set), HVOB, Rodriguez Jr & Liset Alea live, Hogni live, President Bongo live, Gudrun Von Laxenburg live, Ishome live, Nolah live, Sahale live, Gooral, Dtekk b2b Błażej Malinowski, Manoid live, An On Bast live, Mia Twin, Vi, Sept b2b Sienn, Rob Nash, Shlepp Geist live, Filis Laugh x Nowhere People, Genji Yoshida, Glasse, Soundq, Furrer, Seb & Rodrigez, Kmin, Meg b2b Discox, Insomnia, Ginee, Infinity, Nefti, Kosay, Protest, Grunsome, Kontrol,

J-Cop, Mr Floppy, Nu:Tek feat. Kyoku, Sinusoyda, Insect, Matys.

Tegorocznych artystów poznamy pod koniec marca. Zachęcamy do śledzenia strony www festiwalu.

Organizatorzy zapowiadają m.in.: techniczny mapping 3D na bryle XIII-wiecznej kaplicy, dziedziniec zamkowy w kolorach, scenografię i ogromną kurtyna ledowa VJ-ów.

Ponadto druga scena muzyczna – INTRO Beach Stage na piasku, na bosu. Park Zamkowy nad rzeką stanowić będzie przestrzeń artystów z instalacjami, strefami chillu, food truckami i browarem raciborskim z 1567 roku. Nie zabraknie miejsca na pole namiotowe, także na kampery.

Połączenie historii z nowoczesnością nie zawsze wychodzi dobrze. Organizatorom i gospodarzom festiwalu INTRO ta sztuka się jednak znakomicie udało.

www.zamekpiastowski.pl
www.introfestival.pl

KAJAKIEM PO ODRZE

Granice całego Śląska tworzą kształt przypominający liść dębu. Rzeka Odra jest w tym liściu żyłą główną, a jej dopływy są naszymi żyłkami bocznymi. Nic więc dziwnego, że wokół Odry od najdawniejszych czasów koncentrowało się życie, nie tylko gospodarcze. Dzisiaj być może znaczenie gospodarcze rzeki jest mniejsze, za to jej „zastosowanie” turystyczne systematycznie rośnie.

Na obszarze Euroregionu Silesia, choć przecież nie tylko, w ostatnich latach wzrosło zainteresowanie wykorzystaniem Odry jako szlaku turystyki kajakowej. Obecnie cała, ok. 50-kilometrowy odcinek Odry na terenie województwa śląskiego (polskiej części Euroregionu Silesia) można pokonać kajakiem lub pontonem. Warto rozważyć rozpoczęcie spływu już w Republice Czeskiej, czy to na w Ostrawie, czy np. w Wierzniołowicach na rzece Olzie. Startując w Chałupkach od razu rozpoczynamy „z przytupem”. Mamy bowiem przed sobą efektowne i unikalne w skali całego kraju Graniczne Meandry Odry – rzeka wije się tu na długości około 7,5 km, płynąc w naturalnym korycie. Poza pięknymi krajobrazami możemy podziwiać rzadkie gatunki zwierząt i roślin. Nic dziwnego, że tereny te objęto ochroną po obu stronach granicy. Jednocześnie jest to odcinek stosunkowo trudny i nie polecany na „kajakarski debiut”. Zaraz za meandrami do Odry wpływa Olza i już spokojniejszym od-

cinkiem dopłyniemy do Raciborza. Na odcinek od przygranicznych Chałupek do Raciborza niewprawni kajakarze powinni przeznaczyć około 6 godzin. Na tym odcinku można w kilku miejscach bezpiecznie zakończyć lub przerwać spływ przy wybudowanych w ostatnich latach przystaniach: w Zabełkowie i Krzyżanowicach. Samo dopłynięcie do Raciborza będzie obecnie problematyczne w związku z budową zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny.

Od Raciborza Odra jest już dobrze do spływów przystosowana. W samym centrum miasta, przy Parku Zamkowym, znajduje się efektowna przystań kajakowa, z której można wyruszyć na dalszy szlak. Kolejne możliwości wyjścia na brzeg to Zawada Książęca i Ciechowice. Nie można przegapić miejscowości Turze, gdzie do Odry wpływa rzeka Ruda. Tu trzeba przypomnieć, że także atrakcyjna dla kajakarzy Ruda wygrała w ogólnopolskim konkursie na Rzekę Roku 2015. Krótco potem Odra opuszcza powiat raciborski, a my możemy zakończyć nasz rejs w stanicie kajakowej w Dzięgowicach.

Sezon wodniacki na Odrze trwa od wiosny do jesieni. Organizacją spływów zajmują się samorządy i lokalni pasjonaci kajakarstwa. Ponadto istnieje możliwość indywidualnego wypożyczenia sprzętu w miejscowych klubach kajakowych. Do największych imprez wodniackich na Odrze należą Pływadło oraz Meander Orient Express. ☺

MAGIA ROCKA

Jest największym festiwalem rockowym w regionie, organizowanym cyklicznie od 2003 r. Impreza przeznaczona jest dla miłośników muzyki rockowej, zarówno ballad rockowych, jak i nieco mocniejszego brzmienia.

Od pierwszej edycji festiwalu minęło 16 lat, a Magia Rocka stała się jednym z najważniejszych wydarzeń rockowych na Śląsku. W ostatni piątek wakacji miejscowość Lyski, leżącą pomiędzy Rybnikiem a Raciborzem, odwiedzą liczni fani rocka z całej Polski

i nie tylko. Do tej pory, na scenie gościło prawie sześćdziesiąt najznamienitszych gwiazd polskiej oraz zagranicznej sceny rockowej, wśród nich: Perfect, Dżem, Mysłowicz, Acid Drinkers, IRA, Oddział Zamknięty i wiele innych.

W tym roku Festiwal Rockowy Magia Rocka odbędzie się w piątek 30 sierpnia na placu przy Urzędzie Gminy w miejscowości Lyski. W imieniu organizatorów serdecznie zapraszamy.

www.magiarocka.com ☺

RODZINNY PARK ROZRYWKI „TRZY WZGÓRZA” W WODZISŁAWIU ŚLĄSKIM

W ostatnich latach wiele miast i miasteczek tworzy centra wypoczynkowo-rekreacyjne. Często są to rozbudowane place zabaw dla dzieci i młodzieży, czasami połączone z modnymi obecnie siłowniami pod chmurką, także dla seniorów. Widać, że władze większych i mniejszych gmin dostrzegają potrzebę zapewnienia w miarę atrakcyjnego sposobu spędzania wolnego czasu, nie tylko swoim mieszkańcom.

Jednym z największych na Śląsku i najatrakcyjniejszych jest Rodzinny Park Rozrywki „Trzy Wzgórza” w Wodzisławiu Śl. Park z zabudowanymi obiektami zajmuje powierzchnię prawie 25 ha. Zlokalizowany na niewykorzystanym wcześniej terenie, pomiędzy trzema wodzisławskimi osiedlami, jest znakomitą ofertą dla wszystkich grup wiekowych.

Jedną z największych atrakcji jest park linowy, gdzie pod czujnym okiem instruktorów można przemieszczać się na wysokości kilku metrów nad ziemią, zaliczając po drodze zwodzone mosty, kładki, skoki indiański czy zjazdy tyrolkowe. Także wysokie, 13-metrowe linarium, umieszczone nad największą

w Polsce pagórkowatą powierzchnią pokrytą bezpiecznym poliuretanem, dostarczy dzieciom mnóstwa fascynujących wrażeń. „Trzy Wzgórza” to także imponujące labirynty rozlokowane na terenie ponad 6.000 m², wyposażone w 600 przesąd, ogrodzony plac zabaw zajmujący obszar 59 arów, liczne tory rowerowe z przeszkodami o różnym stopniu zaawansowania (BMX racing, slop style, dirt jumping oraz tor pumphuck), tor dla modeli zdalnie sterowanych, boisko wielofunkcyjne oraz jeden z większych i lepiej wyposażonych w skali kraju skate park. Na terenie parku można także wstąpić do chaty solnej, dzięki której korzystający wspomagają leczenie m.in. schorzeń górnych i dolnych dróg oddechowych oraz wzmacniają układ odpornościowy.

Goście Rodzinnego Parku Rozrywki „Trzy Wzgórza” mogą miło spędzić czas na specjalnie przygotowanych miejscach do grillowania, a osoby preferujące aktywny tryb życia mogą skorzystać z kilometrów ścieżek pieszych, rowerowych. Ciekawą atrakcją jest strzelnica laserowa oraz – zróżnicowana pod

kątem trudności – dwukilometrowa ścieżka zdrowia. Strefa rekreacji oddaje do dyspozycji gości także teren wydzielony na ognisko a także: tor do buli, tor do gry w kapsle, stoły do gier planszowych i kręgle rosyjskie. Na terenie parku działa wypożyczalnia sprzętów, które ułatwią pełne wykorzystanie bogatej oferty wodzisławskiego centrum wypoczynkowo-rekreacyjnego. Wstęp jest darmowy, a większość atrakcji jest bezpłatna. W parku znajdziemy też część socjalną, w tym także osobne pomieszczenia dla matek i dzieci.

Kilkanaście zróżnicowanych atrakcji dla wszystkich pokoleń, kilka kilometrów różnorodnych ścieżek dla tych, którzy lubią spędzać czas aktywnie oraz dla tych, którym bliska jest rodzinna rekreacja oraz dużo zieleni i miejsc, jakich nie znajdziemy nigdzie indziej w promieniu kilkudziesięciu kilometrów sprawia, że oferta Rodzinnego Parku Rozrywki „Trzy Wzgórza” w Wodzisławiu Śląskim może być atrakcyjna dla wielu mieszkańców polsko-czeskiego pogranicza.

www.trzywzgorza.pl ☺

„NAJCIEPLEJSZE MIEJSCE NA ZIEMI” REGGAE FESTIWAL WODZISŁAWIU ŚLĄSKIM

Wodzisław Śląski najcieplejszym miejscem na ziemi? To za sprawą organizowanego od kilkunastu lat w tym mieście festiwalu muzyki reggae. Wodzisławski festiwal jest największym bezpłatnym reggae festiwalem w Polsce. Co roku przybywa na niego kilka tysięcy fanów muzyki reggae, którzy mają do dyspozycji pole namiotowe oraz bazę sanitarno-gastronomiczną. Darmowa formuła festiwalu ściąga do

miasta całe rodziny i tworzy atmosferę jamajskiego festynu. Tu na prawdę da się poczuć miłość, jaką niesie ze sobą muzyka reggae.

W tym roku odbędzie się 16. edycja Reggae Festiwalu „Najcieplejsze Miejsce na Ziemi”. Impreza jak zawsze trwać będzie 2 dni oraz będzie darmowa! Dla gości zostanie przygotowane pole namiotowe, a muzyka grać będzie z dwóch scen – głównej koncertowej

oraz specjalnie przygotowanej sceny soundsystemowej.

Organizatorem festiwalu jest Urząd Miasta Wodzisławia Śląskiego oraz Agencja Artystyczna „Total” wraz z zespołem „Tabu” grającym muzykę reggae.

Data i miejsce: 26-27 lipca 2019 r. stadion miejski w Wodzisławiu Śl.

Wstęp wolny!

www.nmz.pl
www.wodzislaw-slaski.pl ☺